

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

ΔΑΠΑΝΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

(Λογιστικές διαφορές)

ΑΝΑΛΥΣΗ - ΕΡΜΗΝΕΙΑ

Θέμα	Σελίδα
Πρόλογος	7
Εισαγωγικό μέρος	39
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΡΩΤΟ: ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΣ ΚΕΡΔΩΝ ΑΠΟ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ	
1. Κέρδος από επιχειρηματική δραστηριότητα Φυσικών Προσώπων (διατάξεις)	47
2. Κέρδη από επιχειρηματική δραστηριότητα νομικών προσώπων και νομικών οντοτήτων (διατάξεις)	51
3. Κέρδος από επιχειρηματική δραστηριότητα επιχειρήσεων που τηρούν απλογραφικά ή διπλογραφικά βιβλία	53
4. Κέρδος από επιχειρηματική δραστηριότητα φυσικών προσώπων.....	53
5. Έσοδα από επιχειρηματικές συναλλαγές	54
6. Χρόνος κτήσης του εισοδήματος	54
7. Επιχειρηματική συναλλαγή θεωρείται κάθε μεμονωμένη ή συμπωματική πράξη με σκοπό την επίτευξη κέρδους	56
8. Τρεις συναλλαγές που αφορούν ακίνητα εντός 2 ετών θεωρούνται «επιχειρηματική συναλλαγή». Εξαιρέσεις.....	56
9. Καθορισμός φορολογούμενων που ασχολούνται κατ' επάγγελμα με τις συναλλαγές τίτλων του άρθρου 42 του ΚΦΕ, σύμφωνα με το άρθρο 21§3 του ΚΦΕ	58
10. Προσδιορισμός εισοδήματος από αγροτική επιχειρηματική δραστηριότητα	59
11. Φορείς Κοινωνικής και Αλληλέγγυας Οικονομίας	60
12. Αγρότες - παραγωγοί που δραστηριοποιούνται σε λαϊκές αγορές	61
13. Αγρότης με άσκηση παράλληλης δραστηριότητας	61
14. Προϋποθέσεις τήρησης βιβλίων και στοιχείων ατομικής αγροτικής επιχειρηματικής. Εκπιπτόμενες δαπάνες	62
15. Περιπτώσεις που δεν θεωρούνται εισοδήματα από αγροτική δραστηριότητα.....	63
16. Εισόδημα που προκύπτει από τη διαχείριση ανανεώσιμων πηγών ενέργειας έως 100 KW.....	63
17. Η δραστηριότητα της οικοτεχνίας περιλαμβάνεται στην έννοια της αγροτικής επιχειρηματικής δραστηριότητας.....	64
18. Ευκαιριακή απασχόληση. Έσοδα από δραστηριότητα μη μισθωτού	64

Θέμα	Σελίδα
19. Εισόδημα από επιχειρηματική δραστηριότητα το κέρδος που προκύπτει από την πώληση συλλογής γραμματοσήμων (πώληση συλλογής)	65
20. Φορολογική μεταχείριση ποσού που αποκτάται από μεμονωμένη πώληση αντικειμένου μεγάλης αξίας	67
21. Οι αποζημιώσεις που λαμβάνουν οι ελεγκτές δόμησης αποτελούν εισόδημα από επιχειρηματική δραστηριότητα	67
22. Εισοδήματα δημοσίων υπαλλήλων από συμμετοχή σε σεμινάρια	67
23. Πνευματικά δικαιώματα που αποκτώνται από φυσικά πρόσωπα που δεν ασκούν επιχειρηματική δραστηριότητα	68
24. Κέρδος από επιχειρηματική δραστηριότητα νομικών προσώπων και νομικών οντοτήτων	69
25. Όλα τα έσοδα που αποκτούν τα νομικά πρόσωπα και οι νομικές οντότητες θεωρούνται έσοδα από επιχειρηματική δραστηριότητα	69
26. Έσοδα που αποκτούν τα νομικά πρόσωπα ή οι νομικές οντότητες από επιχειρηματική δραστηριότητα	70
27. Προσδιορισμός των κερδών των νομικών προσώπων και νομικών οντοτήτων στην περίπτωση που λαμβάνει χώρα διανομή ή κεφαλαιοποίηση κερδών χωρίς να έχει καταβληθεί φόρος εισοδήματος. Αποθεματικά.....	72
28. Λογιστικός προσδιορισμός κερδών οικοδομικών επιχειρήσεων. Έναρξη ισχύος. Μεταβατικό καθεστώς. Άδειες από 1.1.2006.....	75
29. Πώληση αδιάθετων ακινήτων ατομικής επιχείρησης ανέγερσης και πώλησης οικοδομών μετά τη διακοπή των εργασιών της, καθώς και από την πώληση ακινήτων που είχαν ανεγερθεί με σκοπό την ιδιοχρησιμοποίηση ή ιδιοκατοίκηση	76
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΥΤΕΡΟ: ΕΚΠΙΠΤΟΜΕΝΕΣ ΚΑΙ ΜΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ	
30. Εκπιπτόμενες επιχειρηματικές δαπάνες. Άρθρο 22 ν. 4172/2013 (διατάξεις)	79
31. Μη εκπιπτόμενες επιχειρηματικές δαπάνες. Άρθρο 23 ν. 4172/13 διατάξεις).....	80
32. Γενικά	83
33. Προσδιορισμός του αποτελέσματος των επιχειρήσεων. Έννοια λογιστικών διαφορών	83
34. Προϋποθέσεις αναγνώρισης των δαπανών για φορολογικές περιόδους που αρχίζουν από 1.1.2014.....	85
35. Χρόνος έκπτωσης δαπανών σε περίπτωση συνεχιζόμενης παροχής υπηρεσίας η οποία ολοκληρώνεται σε επόμενη χρήση.....	88
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΡΙΤΟ: ΔΑΠΑΝΕΣ - ΓΕΝΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ	
36. Γενικές αρχές δαπανών	89
37. Για να εκπεστεί δαπάνη πρέπει να είναι βέβαιη, δεδουλευμένη, εκκαθαρισμένη και να καλύπτεται από δικαιολογητικό στοιχείο. Δεν είναι δυνατόν να αναγνωρισθεί με τη μορφή πρόβλεψης πριν την πραγματοποίησή της.....	89

Θέμα	Σελίδα
38. Τα ΤΠΥ ως δικαιολογητικά στοιχεία για να εκπέσουν από τα ακαθάριστα έσοδα πρέπει να προσδιορίζουν επαρκώς τις παρασχεθείσες υπηρεσίες είτε απευθείας είτε από άλλα έγγραφα που παραπέμπουν	90
39. Αρχή της αυτοτέλειας των χρήσεων. Έσοδα επομένων χρήσεων	91
40. Αρχή του δεδουλευμένου	92
41. Δαπάνες προηγούμενης χρήσης. Αρχή αυτοτέλειας των χρήσεων. Βάρος απόδειξης.....	92
42. Φορολογική εγγραφή που αφορά δαπάνη προηγούμενου έτους.....	93
43. Δαπάνες που διαπιστώνεται ότι έχουν καταχωρηθεί σε άλλη χρήση από αυτή που βαρύνουν	94
44. Μη βέβαιες και μη εκκαθαρισμένες δαπάνες δεν εκπίπτουν	96
45. Για να αναγνωριστεί δαπάνη πρέπει να είναι εκκαθαρισμένη & δεν απαιτείται ως αναγκαία προϋπόθεση και η καταβολή στην υπόλογη χρήση	97
46. Για να εκπεστεί δαπάνη πρέπει να είναι βέβαιη, δεδουλευμένη, εκκαθαρισμένη και να καλύπτεται από δικαιολογητικό στοιχείο. Δεν είναι δυνατόν να αναγνωριστεί με τη μορφή πρόβλεψης πριν την πραγματοποίησή της	98

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΕΤΑΡΤΟ: ΠΕΡΙΠΤΩΣΕΙΣ ΠΑΡΑΓΩΓΙΚΩΝ Ή ΜΗ ΔΑΠΑΝΩΝ ΠΟΥ ΠΡΑΓΜΑΤΟΠΟΙΟΥΝΤΑΙ ΠΡΟΣ ΤΟ ΣΥΜΦΕΡΟΝ ΤΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ Ή ΚΑΤΑ ΤΙΣ ΣΥΝΗΘΕΙΣ ΕΜΠΟΡΙΚΕΣ ΣΥΝΑΛΛΑΓΕΣ ΤΗΣ

47. Δεν επιτρέπεται στην φορολογική αρχή και στα διοικητικά δικαστήρια να ελέγχουν την σκοπιμότητα και το προσήκον μέτρο των δαπανών που συμβάλλουν στη διεύρυνση των εργασιών της επιχείρησης και στην αύξηση του εισοδήματός της	99
48. Είναι ανεπίτρεπτη η αμφισβήτηση του προσήκοντος ύψους της δαπάνης ένδυσης και υπόδησης προσωπικού. ΣτΕ 1819/2018.....	99
49. Ως παραγωγικές δαπάνες νοούνται όχι μόνο οι υποχρεωτικώς καταβλητέες δυνάμει νόμου ή συμβάσεως, αλλά και οι καταβαλλόμενες οικειοθελώς από την επιχείρηση.....	100
50. Παρέχεται η δυνατότητα στη φορολογική αρχή εξέτασης της παραγωγικότητας των εξόδων της επιχείρησης	100
51. Η κατάπτωση τραπεζικής εγγύησης λόγω εκπρόθεσμης παράδοσης εμπορευμάτων αναγνωρίζεται ως εκπεστέα δαπάνη	100
52. Δαπάνες για αγορά ειδών καθαριότητας καθώς και για αναψυκτικά/καφέδες κ.λπ. για το προσωπικό και τους πελάτες της επιχείρησης.....	101
53. Έξοδα κοινωνικής πολιτικής, χορός προσωπικού, δώρα, φιλοδωρήματα κ.λπ. ανεξαρτήτως εάν καταβάλλονται οικειοθελώς είναι παραγωγικές δαπάνες γιατί αποβλέπουν την τόνωση της έφεσης του προσωπικού για παραγωγική εργασία και καταβάλλονται στα πλαίσια της επιχειρηματικής της δραστηριότητας.....	102

Θέμα	Σελίδα
54. Μισθοδοσία υπαλλήλων της επιχείρησης που δεν απασχολήθηκαν σε αυτήν αλλά σε άλλη επιχείρηση και έξοδα διαμονής τους	103
55. Οι δαπάνες για αμοιβές ελεγκτών εκπίπτουν ως παραγωγικές εφόσον δεν προκύπτει ότι έλεγχος απέβλεπε στην διασφάλιση των συμφερόντων μόνο των μετόχων	103
56. Η δαπάνη που κατέβαλε η ημεδαπή επιχείρηση για αμοιβές ελεγκτικών εργασιών κατ' εντολή και για λογ/σμό της μητρικής δεν είναι παραγωγική	104
57. Δεν επιτρέπεται στην φορολογική αρχή και στα διοικητικά δικαστήρια να ελέγχουν την σκοπιμότητα και το προσήκον μέτρο των δαπανών που συμβάλλουν στη διεύρυνση των εργασιών της επιχείρησης και στην αύξηση του εισοδήματός της	105
58. Δαπάνες επιχείρησης. Δεν επιτρέπεται στη φορολογική αρχή η εξέταση της σκοπιμότητας και του ύψους αυτών. Αιτιολογία δαπάνης από τα υπάρχοντα δικαιολογητικά	105
59. Η φορολογική αρχή μπορεί να αρνηθεί την έκπτωση ορισμένης δαπάνης εφόσον διαθέτει συγκεκριμένα στοιχεία, από τα οποία είναι δυνατό να συναχθεί κατά κοινή πείρα ότι η δαπάνη αυτή είναι εικονική.....	106
60. Το ΣτΕ προβαίνει μόνο σε κρίση επί του αντικειμένου αμφισβήτησης. Εκπίπτει από τα ακαθάριστα έσοδα της επιχείρησης το ποσό που αποτελεί την αξία ρολογιών που δόθηκαν σε υπαλλήλους της εταιρείας, λόγω συμπλήρωσης 25ετίας ως παραγωγική δαπάνη	106
61. Οι δαπάνες για τη συμμετοχή εταιρείας σε έξοδα διαμόρφωσης βιτρινών διαφόρων καταστημάτων πελατών της που πωλούσαν δικά της εμπορεύματα κρίθηκαν παραγωγικές, ανεξάρτητα αν καταβλήθηκαν οικειοθελώς και από ελευθεριότητα	107
62. Οι αποσβέσεις ΕΙΧ αυτοκινήτων ιδιοκτησίας υπαλλήλων επιχείρησης δεν αποτελούν παραγωγική δαπάνη διότι η επιχείρηση δεν ήταν κυρία αυτών	107
63. Οι δαπάνες διαχείρισης εκπίπτουν στη χρήση που πραγματοποιούνται και δεν κατανέμονται σε περισσότερες χρήσεις, έστω και εάν ωφελούνται και οι επόμενες χρήσεις	108
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΕΜΠΤΟ: ΔΑΠΑΝΕΣ ΠΟΥ ΑΝΤΙΣΤΟΙΧΟΥΝ ΣΕ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΗ ΣΥΝΑΛΛΑΓΗ ΚΑΙ Η ΑΞΙΑ ΤΗΣ ΣΥΝΑΛΛΑΓΗΣ ΔΕΝ ΚΡΙΝΕΤΑΙ ΚΑΤΩΤΕΡΗ Ή ΑΝΩΤΕΡΗ ΤΗΣ ΑΓΟΡΑΙΑΣ. ΕΙΚΟΝΙΚΑ ΠΛΑΣΤΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ. ΚΑΛΟΠΙΣΤΟΙ ΑΓΟΡΑΣΤΕΣ	
64. Έννοια πραγματικής συναλλαγής	109
65. Δεν είναι επιτρεπτή η έκπτωση δαπάνης από τα ακαθάριστα έσοδα επιχείρησης, όταν η εικονικότητα εντοπίζεται στον διαφορετικό χαρακτηρισμό της γενόμενης συναλλαγής στο εκδοθέν τιμολόγιο	109
66. Εκπίπτει η πραγματική δαπάνη από τα ακαθάριστα έσοδα καλόπιστου λήπτη εικονικού στοιχείου ως προς το πρόσωπο του εκδότη	110

Θέμα	Σελίδα
67. Ο λήπτης νομοτύπως εκδοθέντος φορολογικού στοιχείου, που αντιστοιχεί σε πραγματοποιηθείσα συναλλαγή και έχει εκδοθεί από φορολογικώς υπαρκτό πρόσωπο, για το οποίο ο λήπτης καλοπίστως υπέλαβε ότι ήταν πράγματι εκείνο που εκπλήρωσε τη συναλλαγή, έχει δικαίωμα έκπτωσης της σχετικής δαπάνης από τα ακαθάριστα έσοδά του113	113
68. Δικαίωμα έκπτωσης του ΦΠΑ εισροών από καλόπιστο λήπτη εικονικού ως προς το πρόσωπο του εκδότη τιμολογίου.....119	119
69. Δεν εκπίπτουν δαπάνες που προκύπτουν από πλαστά στοιχεία, αν και δεν αμφισβητείται ότι πραγματοποιήθηκαν122	122
70. Δεν εκπίπτει η δαπάνη όταν ο έλεγχος διαθέτει συγκεκριμένα στοιχεία, από τα οποία συνάγει την εικονικότητά της123	123
71. Αξία της συναλλαγής είναι ανώτερη ή κατώτερη της αγοραίας.....123	123
72. Ενδοομιλικές συναλλαγές (άρθρο 50 ν. 4172/2013 - ΚΦΕ)123	123
73. Δαπάνες που δεν αναγνωρίζονται φορολογικά για έκπτωση από τα ακαθάριστα έσοδα των επιχειρήσεων και αναμορφώνονται δεν αποτελούν αντικείμενο τεκμηρίωσης.....123	123
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΚΤΟ: ΟΙ ΔΑΠΑΝΕΣ ΕΓΓΡΑΦΟΝΤΑΙ ΣΤΑ ΤΗΡΟΥΜΕΝΑ ΒΙΒΛΙΑ ΤΗΣ ΠΕΡΙΟΔΟΥ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΟΠΟΙΑ ΠΡΑΓΜΑΤΟΠΟΙΟΥΝΤΑΙ	
74. Εγγραφή δαπανών στα τηρούμενα βιβλία.....125	125
75. Λογιστικό σύστημα και βασικά λογιστικά αρχεία (άρθρο 3 ν. 4308/2014) ..125	125
76. Επιχειρήσεις που δεν έχουν υποχρέωση τήρησης βιβλίων127	127
77. Χαρτόσημο εγγυοδοσιών. Βαρύνει τον εξοφλούντα το χρέος οφειλέτη. Συμφωνία καταβολής είναι ισχυρή. ΣτΕ 1820/2018129	129
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΒΔΟΜΟ: ΟΙ ΔΑΠΑΝΕΣ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΑΠΟΔΕΙΚΝΥΟΝΤΑΙ ΜΕ ΚΑΤΑΛΛΗΛΑ ΔΙΚΑΙΟΛΟΓΗΤΙΚΑ ΔΑΠΑΝΩΝ	
78. Προϋπόθεση που απαιτείται για να αναγνωρίζεται η δαπάνη ως εκπιπτόμενη από τα ακαθάριστα έσοδα των επιχειρήσεων πρέπει αυτή να αποδεικνύονται με κατάλληλα δικαιολογητικά (22 περ. γ').....131	131
79. Τεκμηρίωση δαπανών με κατάλληλα παραστατικά. Παραστατικά συναλλαγής131	131
80. Ποιο στοιχεία προβλέπονται και μπορούν να χρησιμοποιηθούν ως δικαιολογητικά εγγραφών ή θεωρούνται ως κατάλληλα δικαιολογητικά.....132	132
81. Ποιά τιμολόγια προβλέπονται από τις διατάξεις των ΕΛΠ. Κατηγορίες και υποδιαιρέσεις ανάλογα με τις συναλλαγές και το περιεχόμενο αυτών132	132
82. Απλοποιημένα τιμολόγια (άρθρο 10 ΕΛΠ)134	134
83. Διορθωτικό ή συμπληρωματικό τιμολόγιο134	134
84. Άλλα έγγραφα που επέχουν θέση τιμολογίου134	134
85. Συγκεντρωτικό τιμολόγιο για επαναλαμβανόμενες πωλήσεις αγαθών ή υπηρεσιών135	135

Θέμα	Σελίδα
86. Οι αποδείξεις διοδίων επέχουν θέση απλοποιημένου τιμολογίου. Έκπτωση ΦΠΑ για τα φορτηγά αυτοκίνητα και λεωφορεία	135
87. Πωλήσεις μη εμπορεύσιμων αγαθών - Α.Λ.Π. Υπηρεσίες μέχρι 100 ευρώ	136
88. Αποδείξεις πρατηρίων καυσίμων μέχρι 300 ευρώ	136
89. Δικαιολογητικά δαπανών που έχουν εκδοθεί στο εξωτερικό	137
90. Απώλεια πρωτότυπων φορολογικών στοιχείων	137
91. Για την έκπτωση των δαπανών από τα ακαθάριστα έσοδα των επιχειρήσεων, αυτές μπορούν να αποδεικνύονται με ψηφιοποιημένα παραστατικά	138
92. Δικαιολογητικό στοιχείο για καταστροφή αγαθών. Πρωτόκολλο καταστροφής αγαθών	138
93. Δικαιολογητικό στοιχείο για τη διαπίστωση καταστραφέντων ή απωλεσθέντων αγαθών	138
94. Δικαιολογητικό στοιχείο για καταστροφή αγαθών και εγκαταστάσεων λόγω σεισμού - Πρωτόκολλα καταστροφής	139
95. Δικαιολογητικό στοιχείο για απώλεια αγορασθέντων αγαθών πριν την παραλαβή τους	140
96. Εξόφληση αγοράς αγαθών και λήψης υπηρεσιών με τη χρήση τραπε- ζικών μέσων πληρωμής, εφόσον η αξία είναι άνω των 500 ευρώ	140
97. Οι δαπάνες (μισθοί) που πραγματοποιούνται στα πλαίσια εργασιακής σχέσης δεν εκπίπτουν αν δεν καταβληθούν με χρήση ηλεκτρονικού μέσου πληρωμής ή μέσω παρόχου υπηρεσιών πληρωμών.....	140
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΟΓΔΟΟ: ΕΞΟΔΑ ΜΙΣΘΟΔΟΣΙΑΣ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ. ΜΙΣΘΟΙ, ΑΜΟΙΒΕΣ ΜΕΛΩΝ ΔΣ ΚΑΙ ΕΤΑΙΡΩΝ	
98. Προϋποθέσεις που πρέπει να ισχύουν σωρευτικά για να αναγνωρίζονται οι δαπάνες ως εκπεστέες από τα ακαθάριστα έσοδα από 1.1.2014	141
99. Έξοδα μισθοδοσίας προσωπικού	141
100. Οι δαπάνες (μισθοί) που πραγματοποιούνται στα πλαίσια εργασιακής σχέσης δεν εκπίπτουν αν δεν καταβληθούν με χρήση ηλεκτρονικού μέσου πληρωμής ή μέσω παρόχου υπηρεσιών πληρωμών.....	142
101. Μισθοδοσία υπαλλήλων της επιχείρησης που δεν απασχολήθηκαν σε αυτήν αλλά σε άλλη επιχείρηση δεν εκπίπτουν από τα ακαθάριστα έξοδα της επιχείρησης	145
102. Δαπάνη για την αγορά ειδικής ενδυμασίας του προσωπικού, η οποία επιβάλλεται για λόγους υγιεινής, ασφάλειας και ομοιόμορφης εμφά- νισης κατά την εκτέλεση των καθηκόντων τους δεν αποτελεί μισθό και εκπίπτει από τα ακαθάριστα έσοδα	145
103. Εκπίπτουν ως δαπάνη τα έξοδα διαμονής, σίτισης και η ημερήσια αποζημίωση εξόδων κίνησης που έχουν καταβληθεί από τον εργα- ζόμενο αποκλειστικά για σκοπούς της επιχειρηματικής δραστη- ριότητας του εργοδότη	145

Θέμα	Σελίδα
104. Για να αναγνωρισθεί μια δαπάνη πρέπει να αποδεικνύεται με κατάλληλα δικαιολογητικά. Έξοδα ταξιδιών	146
105. Για την έκπτωση των διατακτικών σίτισης έως 6 ευρώ που χορηγεί επιχείρηση σε εργαζομένους της δεν υπάρχει περιορισμός ως προς τον τρόπο εξαργύρωσης τους. Αναγνωρίζονται σε κάθε περίπτωση για έκπτωση από τα ακαθάριστα έσοδα της επιχείρησης.....	148
106. Μισθοί, αμοιβές μελών ΔΣ και εταίρων	149
107. Αμοιβές που λαμβάνουν εταίροι και διαχειριστές Ε.Π.Ε., ΙΚΕ, ΟΕ και ΕΕ	149
108. Αμοιβές μελών που δεν προέρχονται από τα κέρδη ΟΕ, ΕΕ και αστικών εταιρειών που ασκούν επιχειρηματική δραστηριότητα και λαμβάνουν αμοιβή από την εταιρεία για την εκτέλεση συγκεκριμένου έργου	150
109. Αμοιβές μελών Ο.Ε, Ε.Ε. και αστικών εταιρειών που δεν προέρχονται από τα κέρδη τους και λαμβάνουν αυτές από την εταιρεία για την συμμετοχή τους σ' αυτή.....	150
110. Αμοιβές εταίρων Ε.Π.Ε. ή Ι.Κ.Ε. που δεν προέρχονται από τα κέρδη τους, που ασκούν επιχειρηματική δραστηριότητα και λαμβάνουν αμοιβή από την εταιρεία για την εκτέλεση συγκεκριμένου έργου	151
111. Αμοιβές μελών Δ.Σ. Α.Ε. ή διαχειριστών Ε.Π.Ε. ή Ι.Κ.Ε. που δεν προέρχονται από τα κέρδη	151
112. Η πάγια αντιμισθία που λαμβάνει δικηγόρος λογίζεται μισθωτή εργασία	151
113. Τα δικαστήρια ουσίας, δεν δύναται να ακυρώσουν πράξη για λόγους αναγόμενους στη νομιμότητα ή στην επάρκεια της αιτιολογίας της, αλλά οφείλουν να ερευνήσουν τα ίδια αν συντρέχουν οι απαιτούμενες από το νόμο προϋποθέσεις για την έκδοσή της και να δεχθούν ή να απορρίψουν εν όλω ή εν μέρει, κατά τη δική τους ουσιαστική κρίση την προσφυγή	151
114. Η καταβολή των αμοιβών σε πρόσωπα της παρ. 2στ' του άρθρου 12 του ΚΦΕ (αμειβόμενοι με μπλοκάκι) για να εκπέσουν από τα ακαθάριστα έσοδα της επιχείρησης πρέπει να καταβληθούν με χρήση ηλεκτρονικού μέσου πληρωμής ή μέσω παρόχου υπηρεσιών πληρωμών.....	152
115. Μη έκπτωση δαπανών από την άσκηση ατομικής επιχειρηματικής δραστηριότητας για την οποία συντρέχουν οι προϋποθέσεις του άρθρου 12§2 περ. στ' (λεγόμενα «μπλοκάκια»)	154
116. Οι αμοιβές για μισθωτή εργασία και η πάγια αντιμισθία που χορηγούνται σε ανάπηρους με ποσοστό αναπηρίας 80% εκπίπτουν εφόσον καταβληθούν με χρήση ηλεκτρονικού μέσου πληρωμής ή μέσω παρόχου υπηρεσιών πληρωμών	154
117. Αμοιβές που λαμβάνουν τα φυσικά πρόσωπα του άρθρου 12§2 περ. στ' του ν. 4172/2013 «μπλοκάκια», με ποσοστό αναπηρίας τουλάχιστον 80% εκπίπτουν από τα ακαθάριστα έσοδα εφόσον καταβληθούν με χρήση ηλεκτρονικού μέσου πληρωμής ή μέσω παρόχου υπηρεσιών πληρωμών.....	155

Θέμα	Σελίδα
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΝΑΤΟ: ΠΑΡΟΧΕΣ ΣΕ ΕΙΔΟΣ ΠΟΥ ΕΚΠΙΠΤΟΥΝ ΑΠΟ ΤΑ ΑΚΑΘΑΡΙΣΤΑ ΕΣΟΔΑ ΤΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ	
118. Παροχές σε είδος Γενικά	157
119. Δαπάνες που δεν εμπίπτουν στην έννοια των παροχών σε είδος	157
120. Παροχές σε είδος που λαμβάνουν εργαζόμενοι ή συγγενικά τους πρόσωπα μεγαλύτερες των 300 ευρώ. Προϋποθέσεις έκπτωσης από τα ακαθάριστα έσοδα των επιχειρήσεων	158
121. Παροχές που χορηγούνται σε τρίτα πρόσωπα	159
122. Περιπτώσεις παροχών σε είδος στους εργαζόμενους και στα συγγενικά τους πρόσωπα που υπερβαίνουν τα 300 ευρώ και θεωρούνται ως μισθός των εργαζομένων	159
123. Μείωση των διδάκτρων για τα παιδιά των εργαζόμενων, διευθυντών, διαχειριστών και μελών διοίκησης ιδιωτικών εκπαιδευτηρίων.....	161
124. Εταιρικές συνδέσεις κινητής τηλεφωνίας	161
125. Ασφάλιστρα για την ατομική ασφάλιση (ατομικά συνταξιοδοτικά προγράμματα) στελεχών της εταιρείας άνω των 300€ αποτελούν παροχή σε είδος και εκπίπτουν από τα ακαθάριστα έσοδα της επιχείρησης.....	163
126. Δώρα λόγω γάμου των εργαζομένων ή των τέκνων τους ή λόγω γέννησης παιδιού. Βοηθήματα σε οικογένεια θανόντος εργαζομένου	163
127. Παροχές που δεν φορολογούνται ως εισόδημα από μισθωτή εργασία και δεν θεωρούνται παροχές σε είδος	164
128. Η παραχώρηση οχήματος από 1.1.2016 και στο εξής σε εργαζόμενο ή εταίρο ή μέτοχο αποτελεί παροχή σε είδος. Δαπάνες που εκπίπτουν από τα ακαθάριστα έσοδα των επιχειρήσεων	165
129. Υπολογισμός αμοιβής σε είδος οχήματος από το φορολογικό έτος 2016 και στο εξής	166
130. Η χρήση ενός οχήματος για επαγγελματικούς σκοπούς δεν αποτελεί παροχή σε είδος εφόσον η ΑΤΠΦ είναι μικρότερη των 12.000 ευρώ. Περιπτώσεις που οχήματα παραχωρούνται αποκλειστικά για επαγγελματικούς σκοπούς	167
131. Κοινόχρηστα αυτοκίνητα που δεν παραχωρούνται σε συγκεκριμένους εργαζόμενους & απλά χρησιμοποιούνται για τις ανάγκες της επιχείρησης	168
132. Οχήματα που παραχωρούνται σε υψηλόβαθμα στελέχη δεν καταλαμβάνονται από εξαιρέσεις	169
133. Οχήματα που παραχωρούνται κατά χρήση στους υπαλλήλους εταιρείας, ανεξαρτήτως της δραστηριότητας της επιχείρησης, αποτελούν παροχή σε είδος για τους εργαζόμενους	169
134. Παραχώρηση οχήματος σε εργαζόμενο εταίρο ή μέτοχο. Δεν καταλαμβάνει φορτηγά ή άλλα επαγγελματικά οχήματα.....	170
135. Τα οχήματα φορέων της Γενικής Κυβέρνησης δεν αποτελούν παροχή σε είδος	170

Θέμα	Σελίδα
136. Η παραχώρηση οχήματος τα φορολογικά έτη 2014 και 2015 σε εργαζόμενο ή εταίρο ή μέτοχο αποτελεί παροχή σε είδος. Δαπάνες που εκπίπτουν από τα ακαθάριστα έσοδα των επιχειρήσεων	171
137. Παραχώρηση ή χρήση αυτοκινήτου που δεν καταλαμβάνεται από τις διατάξεις για αμοιβή σε είδος για το 2014 και 2015	171
138. Παροχή σε είδος αποτελεί η διαφορά των τόκων σε χορήγηση δανείου, η διαφορά επιτοκίου και η προκαταβολή μισθού άνω των τριών μηνών σε εργαζόμενο ή εταίρο ή μέτοχο. Δαπάνες που εκπίπτουν από τα ακαθάριστα έσοδα.....	173
139. Προσδιορισμός μέσου επιτοκίου αγοράς κατ' εφαρμογή των διατάξεων της παρ. 3 του άρθρου 13 του ν. 4172/2013	173
139α. Επισημάνσεις επί της ωφέλειας τόκων και της τεκμαρτής αμοιβής σε είδος από χορήγηση δανείου	174
139β. Προκαταβολή μισθού σε ποσό άνω των τριών καθαρών μισθών. Χορήγηση δανείου	175
139γ. Τέλη χαρτοσήμου επί προκαταβολής μισθών εργαζομένων	175
140. Τόκοι δανείου προς εργαζόμενο ή εταίρο ή μέτοχο από νομικό πρόσωπο ή νομική οντότητα.....	176
141. Χορήγηση δανείου προς εργαζόμενο ή μέτοχο ή εταίρο σε περίπτωση που δεν υπάρχει έγγραφη συμφωνία	176
142. Η μη αναζήτηση υπολοίπων δανείου σε υπαλλήλους συνιστά επαύξηση μισθών	177
143. Δικαιώματα προαίρεσης απόκτησης μετοχών	177
144. Δικαιώματα προαίρεσης απόκτησης μετοχών της μητρικής εταιρίας προς τους υπαλλήλους της θυγατρικής της στην Ελλάδα.....	178
145. Χρόνος άσκησης του δικαιώματος προαίρεσης απόκτησης μετοχών	178
146. Παραχώρηση κατοικίας σε εργαζόμενο ή εταίρο ή μέτοχο. Από τα ακαθάριστα έσοδα εκπίπτει το ποσό του μισθώματος. Εξαιρέσεις	179

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΚΑΤΟ: ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΕΣ ΕΙΣΦΟΡΕΣ

147. Ασφαλιστικές εισφορές. Γενικά.....	181
148. Ασφαλιστικές εισφορές των μελών προσωπικών εταιρειών (ΟΕ, ΕΕ) και αστικών εταιρειών που εκπίπτουν από τα ακαθάριστα έσοδα	182
149. Αμοιβές μελών και διαχειριστών Ε.Π.Ε. (και Ι.Κ.Ε.) καθώς και οι αμοιβές εκπροσώπων και εταίρων Ο.Ε. και Ε.Ε.	183
150. Έκπτωση ασφαλιστικών εισφορών εταίρων και εταίρου προσωπικής εταιρείας που δεν ασκεί ατομική επιχειρηματική δραστηριότητα και λαμβάνει αμοιβές για υπηρεσίες διαχειριστή ή αμοιβές ως μέλος Δ.Σ. Α.Ε.	183
151. Ασφαλιστικές εισφορές εταίρων Ε.Π.Ε. ή Ι.Κ.Ε. και των μελών Δ.Σ. Α.Ε. ή διαχειριστών Ε.Π.Ε. ή Ι.Κ.Ε.....	184
152. Ασφαλιστικές εισφορές για εταίρο και παράλληλα διαχειριστή Ε.Π.Ε. ή ΙΚΕ και μέτοχο και παράλληλα μέλος ΔΣ Α.Ε.	185

Θέμα	Σελίδα
153. Ασφαλιστικές εισφορές μελών Δ.Σ. Α.Ε. που κατέχουν άνω του 3% του μετοχικού κεφαλαίου της Α.Ε.	185
154. Ασφαλιστικές εισφορές εταίρων ΕΠΕ ή ΙΚΕ που είναι ταυτόχρονα και διαχειριστές των εταιρειών, οι οποίοι επίσης δεν λαμβάνουν καμία αμοιβή λόγω της ιδιότητάς τους αυτής	185
155. Έκπτωση ασφαλιστικών εισφορών από τα ακαθάριστα έσοδα δικηγόρων. Αποϋλοποιημένα ένσημα και κινητά ένσημα	186
156. Χρόνος έκπτωσης ασφαλιστικών εισφορών (Ε.Φ.Κ.Α) από τα ακαθάριστα έσοδα μη μισθωτών. Εξόφληση ασφαλιστικών εισφορών μέσω παρακράτησης	186
157. Το εργόσημο εκπίπτει από τα ακαθάριστα έσοδα των επιχειρήσεων	187
158. Πίνακας εκπιπτόμενων και μη ασφαλιστικών εισφορών.....	188

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΝΔΕΚΑΤΟ: ΑΣΦΑΛΙΣΤΡΑ

159. Ασφάλιστρα που καταβάλει ο εργοδότης για λογαριασμό του εργαζόμενου για ομαδικά ασφαλιστήρια συνταξιοδοτικών συμβολαίων εκπίπτουν από τα ακαθάριστα έσοδα	193
160. Ασφάλιστρα για ιατροφαρμακευτική και νοσοκομειακή κάλυψη του υπαλληλικού προσωπικού ή για την κάλυψη του κινδύνου ζωής ή ανικανότητάς του στο πλαίσιο ασφαλιστηρίου συμβολαίου. Τα καταβαλλόμενα από επιχειρήσεις ασφάλιστρα εκπίπτουν από τα ακαθάριστα έσοδα	193
161. Οι εισφορές που καταβάλλουν οι επιχειρήσεις στα ταμεία επαγγελματικής ασφάλισης, βάσει των οριζομένων στο ιδρυτικό τους καταστατικό, εκπίπτουν από τα ακαθάριστα έσοδά τους	194
162. Εκπίπτουν οι εισφορές υπέρ Τ.Ε.Α από φυσικό πρόσωπο που είναι μισθωτός και από φυσικό πρόσωπο ασκεί επιχειρηματική δραστηριότητα και συμμετέχουν στο Τ.Ε.Α. λόγω της ιδιότητάς του αυτής	195
163. Ασφάλιστρα για την ατομική ασφάλιση (ατομικά συνταξιοδοτικά προγράμματα) στελεχών της εταιρείας άνω των 300€ αποτελούν παροχή σε είδος και εκπίπτουν από τα ακαθάριστα έσοδα της επιχείρησης.....	197
164. Στα ομαδικά ασφαλιστήρια που εκπίπτουν από τα ακαθάριστα έσοδα περιλαμβάνονται και ασφάλιστρα που αφορούν μέλη και διαχειριστές νομικών προσώπων ή νομικών οντοτήτων	197
165. Περιπτώσεις ασφαλιστρων που εκπίπτουν από τα ακαθάριστα έσοδα των επιχειρήσεων.....	197

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΩΔΕΚΑΤΟ: ΦΟΡΟΙ

166. Φόροι εκπιπτόμενοι και μη. Γενικά	199
167. Φόροι - Τέλη εκπίπτουν στο χρόνο που καταβάλλονται. Εξαιρέσεις	199
168. Ο Ενιαίος Φόρος Ακινήτων Ιδιοκτησίας (ΕΝ.Φ.Ι.Α.) εκπίπτει ως δαπάνη	200
169. Ο ΕΝΦΙΑ εκπίπτει για τον προσδιορισμό του κέρδους των οικοδομικών επιχειρήσεων μόνο για πωλήσεις οικοδομών για τις οποίες το κέρδος τους προσδιορίζεται λογιστικά	200

Θέμα	Σελίδα
170. Η έκτακτη ειδική εισφορά αλληλεγγύης παραγωγών ηλεκτρικής ενέργειας του ν. 4093/2012	201
171. Ο φόρος μεταβίβασης ακινήτων εκπίπτει από τα ακαθάριστα έσοδα των ασκούντων επιχειρηματική δραστηριότητα	201
172. Φόρος μεταβίβασης ακινήτων, μεσιτικά, συμβολαιογραφικά, δικηγορικές αμοιβές που πραγματοποιούνται κατά την απόκτηση πάγιων περιουσιακών στοιχείων εκπίπτουν το φορολογικό έτος που καταβλήθηκαν.....	201
173. Φ.Π.Α. για τον οποίο δεν παρέχεται δικαίωμα έκπτωσης και αντιστοιχεί σε εκπιπόμενες δαπάνες	202
174. Όταν η επιχείρηση ενεργεί ως καταναλωτής ο ΦΠΑ εκπίπτει από τα ακαθάριστα έσοδα της. Ο ΦΠΑ γευμάτων εκπίπτει εφόσον κριθεί ότι αφορά επαγγελματικά γεύματα	203
175. Ανταποδοτικά τέλη σε βάρος επιχειρήσεων υπέρ της Εθνικής Επιτροπής Τηλεπικοινωνιών (ΕΕΤ)	204
176. Τέλος διενέργειας ψυχαγωγικών τεχνικών παιγνίων.....	204
177. Τα τέλη κυκλοφορίας και τα τέλη χαρτοσήμου εκπίπτουν ως δαπάνες	204
178. Συμμετοχή του Ελληνικού Δημοσίου στα Μικτά Κέρδη των Εταιρειών Παροχής Υπηρεσιών Στοιχημάτων και Τυχερών Παιγνίων μέσω Διαδικτύου.....	204
179. Χρόνος έκπτωσης του αγγελιοσήμου.....	205
180. Φόρος εισοδήματος, τέλος επιτηδεύματος, έκτακτες εισφορές και Φ.Π.Α. δεν αναγνωρίζονται	205
181. Τέλος Επιτηδεύματος Φυσικών και Νομικών Προσώπων δεν εκπίπτει από το συνολικό εισόδημα ή από το φόρο των φυσικών προσώπων που ασκούν επιχείρηση ή επάγγελμα και από τα ακαθάριστα έσοδα των νομικών προσώπων	205
182. Οι έκτακτες εισφορές, που επιβάλλονται στα κέρδη από επιχειρηματική δραστηριότητα.....	205
183. Ο φόρος προστιθέμενης αξίας (Φ.Π.Α.) που αναλογεί σε μη εκπιπόμενες δαπάνες, εφόσον δεν είναι εκπεστέος ως Φ.Π.Α. εισροών και αντιθέτως	206
184. Φόροι που δεν αναφέρονται ως μη εκπιπόμενοι σε διατάξεις	207
185. Φόρος αναπροσαρμογής της αξίας των ακινήτων	207
186. Φόρος Μεγάλης Ακίνητης Περιουσίας	207
187. Ενιαίο Τέλος Ακινήτων	207
188. Ειδικός Φόρος Κατανάλωσης (Ε.Φ.Κ.)	207
189. Τέλη χαρτοσήμου.....	208
190. Χαρτόσημο μισθωμάτων.....	208
191. Φόρος Διαμονής.....	208
192. Τέλος στη συνδρομητική τηλεόραση.....	209
193. Τέλος συνδρομητών σταθερής τηλεφωνίας	209
193α. Τέλος συνδρομητών κινητής τηλεφωνίας	209

Θέμα	Σελίδα
194. Περιβαλλοντικό τέλος πλαστικής σακούλας	209
195. Ιδιωτικές Μονάδες Χρόνιας Αιμοκάθαρσης Νοσηλίων	210
196. Ο φόρος 5% που καταβάλλεται για την κεφαλαιοποίηση αφορολό- γητων αποθεματικών εισηγμένων εταιρειών δεν εκπίπτει από τα ακαθάριστα έσοδα.....	210
197. Ο φόρος 5% που καταβάλλεται για την κεφαλαιοποίηση αφορολό- γητων αποθεματικών μη εισηγμένων εταιρειών και ΕΠΕ δεν εκπίπτει από τα ακαθάριστα έσοδα	210

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΚΑΤΟ ΤΡΙΤΟ: ΤΟΚΟΙ ΔΑΝΕΙΩΝ

198. Εκπίπτουν από τα ακαθάριστα έσοδα οι τόκοι από τραπεζικά δάνεια, διατραπεζικά δάνεια, καθώς και τα ομολογιακά δάνεια που εκδίδουν ΑΕ	211
199. Τόκοι δανείων από τρίτους, πλην τραπεζών	211
200. Εκπίπτουν από τα ακαθάριστα έσοδα των πιστωτικών ιδρυμάτων οι διαγραφέντες τόκοι των φυσικών προσώπων που έχουν υπαχθεί στη ρύθμιση υπερχρεωμένων νοικοκυριών	213
201. Η έκπτωση των τόκων των δανείων που έλαβε η εταιρεία από τράπεζες για να χορηγήσει δάνεια στα ανωτέρω στελέχη της, δεν είναι νόμιμη	213

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΚΑΤΟ ΤΕΤΑΡΤΟ: ΥΠΟΚΕΦΑΛΑΙΟΔΟΤΗΣΗ - ΠΛΕΟΝΑΖΟΥΣΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ ΤΟΚΩΝ

202. Υποκεφαλαιοδότηση (άρθρο 49 ν. 4172/13). Διατάξεις μέχρι 31.12.2018	215
203. Συμπεράσματα, επισημάνσεις στις διατάξεις περί υποκεφαλαιο- δότησης, όπως ισχύουν μέχρι 31.12.2018.....	217
204. Δεν αναγνωρίζονται ως εκπιπόμενες οι πλεονάζουσες δαπάνες τόκων που υπερβαίνουν το 30% του EBITDA.	217
205. Τι είναι το EBITDA (Earnings Before Interest, Tax, Depreciation, and Amortization).....	218
206. Όρος «πλεονάζουσες δαπάνες τόκων». Ισχύει μέχρι 31.12.2018	218
207. Οι δαπάνες τόκων αναγνωρίζονται πλήρως εφόσον το ποσό των εγγεγραμμένων στα βιβλία καθαρών δαπανών τόκων δεν υπερβαίνει το οριζόμενο ποσό. Ποιοί τόκοι δεν αναγνωρίζονται. Ισχύει μέχρι 31.12.2018.....	219
208. Στατιστικό Δελτίο Οικονομικής Συγκυρίας.....	220
209. Το μη εκπιπόμενο ποσό δαπανών τόκων κάθε φορολογικού έτους μεταφέρεται για έκπτωση στα επόμενα φορολογικά έτη. Μέχρι 31.12.2018	220
210. Μεταβατική περίοδος εφαρμογής των διατάξεων για δαπάνες περί υποκεφαλαιοδότησης. Ισχύει μέχρι 31.12.2018	222
211. Τα πιστωτικά ιδρύματα, οι εταιρείες χρηματοδοτικής μίσθωσης και οι εταιρείες πρακτορείας επιχειρηματικών απαιτήσεων εκπίπτουν το σύνολο των δαπανών τόκων χωρίς περιορισμούς. Ισχύει μέχρι 31.12.2018.....	223

Θέμα	Σελίδα
212. Δεν εφαρμόζονται οι διατάξεις του άρθρου 49 ΚΦΕ για τις επιχειρήσεις ειδικού σκοπού.	223
213. Η υποκεφαλαιοδότηση δεν εφαρμόζεται για τράπεζες, εταιρείες leasing και εταιρείες πρακτορείας επιχειρηματικών απαιτήσεων και επιχειρήσεις ειδικού σκοπού. Ισχύει μέχρι 31.12.2018.....	224
213α. Τόκοι δανείων από τρίτους, πλην τραπεζών. Άλλοι περιορισμοί στην αναγνώριση δανείων	224
213β. Ψήφισμα του Συμβουλίου της 8ης Ιουνίου 2010 για το συντονισμό των κανόνων περί ελεγχόμενων αλλοδαπών εταιριών (ΕΑΕ) και περί υποκεφαλαιοποίησης εντός της ΕΕ (2010/C 156/01)	224
214. Κανόνας περιορισμού των τόκων. Νέες διατάξεις υποκεφαλαιοδότησης από 1.1.2019	226
215. Αιτιολογική έκθεση προς την Βουλή για τις διατάξεις του νέου άρθρου 49 του ν. 4172/2013, όπως τέθηκαν για τον κανόνα περιορισμού των τόκων.	228
215α. Συμπεράσματα, επισημάνσεις στις διατάξεις περί του κανόνα περιορισμού των τόκων ή σχετικά με τις υπερβάλλουσες δαπάνες τόκων ή με τον κανόνα υποκεφαλαιοδότησης, όπως ισχύει από 1.1.2019	229

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΚΑΤΟ ΠΕΜΠΤΟ: ΠΡΟΣΤΙΜΑ, ΧΡΗΜΑΤΙΚΕΣ ΠΟΙΝΕΣ ΚΑΙ ΠΡΟΣΑΥΞΗΣΕΙΣ

216. Δεν αναγνωρίζονται πρόστιμα, χρηματικές ποινές και προσαυξήσεις	233
217. Προσαυξήσεις, πρόστιμα, τόκοι υπερημερίας λόγω οφειλής φόρων προς το δημόσιο ή ΝΠΔΔ δεν αναγνωρίζονται.....	233
218. Τόκοι επιχειρήσεων δανείων από τρίτους, τόκοι από τραπεζικά δάνεια και τόκοι υπερημερίας που προκύπτουν λόγω οφειλής φόρων, τελών, εισφορών, δασμών, αμοιβών κ.λπ. προς το Δημόσιο ή ΝΠΔΔ	234
219. Προσαυξήσεις και πρόστιμα για εκπρόθεσμη καταβολή εισφορών ΙΚΑ και χαρτοσήμου δεν αναγνωρίζονται προς έκπτωση. ΣτΕ 128/1983	235
220. Πρόστιμα, χρηματικές ποινές, ποινικές ρήτρες δεν αναγνωρίζονται προς έκπτωση από τα ακαθάριστα έσοδα των ασκούντων επιχειρηματική δραστηριότητα.....	236
221. Η προσαύξηση λόγω εκπρόθεσμης καταβολής εργοδοτικών εισφορών δεν αναγνωρίζεται για έκπτωση από τα ακαθάριστα έσοδα	236
222. Από τα ακαθάριστα έσοδα δεν αφαιρούνται οι πρόσθετοι φόροι και τα καταλογισθέντα πρόστιμα μετά από φορολογικό έλεγχο.....	237

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΚΑΤΟ ΕΚΤΟ: ΕΞΟΦΛΗΣΗ ΑΓΑΘΩΝ & ΛΗΨΗ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΜΕ ΤΗ ΧΡΗΣΗ ΤΡΑΠΕΖΙΚΩΝ ΜΕΣΩΝ

223. Εξόφληση αγοράς αγαθών και λήψης υπηρεσιών με τη χρήση τραπεζικών μέσων πληρωμής, εφόσον η αξία είναι άνω των 500 ευρώ	238
224. Η εξόφληση με τη χρήση τραπεζικού μέσου πληρωμής δεν απαιτείται για τις παρακάτω κατηγορίες δαπανών	238

Θέμα	Σελίδα
225. Μέσο πληρωμής.....	238
226. Προκαταβολές και τμηματικές καταβολές που αφορούν συναλλαγές συνολικού ύψους άνω των 500 €	239
227. Εμπορικοί λογαριασμοί	239
228. Αμοιβή σε ευκαιριακά απασχολούμενους ή αγορές αγαθών από ιδιώτες	239
229. Αντισυμβαλλόμενοι που είναι ταυτόχρονα προμηθευτές και πελάτες	240
230. Πώλησης αγαθών ή παροχή υπηρεσιών για λογαριασμό τρίτου.....	240
231. Συναλλαγές που διενεργούνται σε ημέρες και ώρες μη λειτουργίας των τραπεζών ή δεν είναι δυνατή η εξόφληση με τη χρήση τραπεζικού μέσου πληρωμής	240
232. Αγορά αγαθών που παραδίδονται από επιχειρήσεις παροχής υπηρεσιών ταχυμεταφοράς	241
233. Δαπάνες που έχουν πραγματοποιηθεί εντός του φορολογικού έτους αλλά δεν έχουν εξοφληθεί στο έτος αυτό	241
234. Πρόσωπα που δεν έχουν υποχρέωση έκδοσης στοιχείου των ΕΛΠ	241
235. Δαπάνες που αφορούν σε αγορά αγαθών ή λήψη υπηρεσιών και εξοφλούνται από 28.6.2015 έως 19.7.2015 χωρίς τη χρήση τραπεζικού μέσου πληρωμής	242
236. Για την εξόφληση συναλλαγών με επιχειρήσεις προμήθειας ηλεκτρικού ρεύματος και νερού άνω των 500€ δεν έχουν εφαρμογή οι διατάξεις του άρθρου 23β' του ν. 4172/2013	242
237. Εξόφληση τιμολογίων προμηθευτών και πιστωτών από τρίτους	243
238. Πληρωμή σε αλλοδαπή τράπεζα	243
239. Έκπτωση δαπανών που αφορούν σε εξόφληση συναλλαγών μέσω του πιστωτικού ιδρύματος «PayPal (Europe) S.ar.l. et Cie, S.C.A.»	243
240. Έναρξη ισχύος της χρήσης τραπεζικών μέσων πληρωμής, εφόσον η αξία είναι άνω των 500 ευρώ	244

**ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΚΑΤΟ ΕΒΔΟΜΟ: ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ ΠΟΥ
ΣΥΝΔΕΟΝΤΑΙ ΜΕ ΤΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΣΕ
ΑΛΛΟ ΝΟΜΙΚΟ ΠΡΟΣΩΠΟ-ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ**

241. Διανομή κερδών που προκύπτει από συμμετοχή σε άλλο νομικό πρόσωπο. Δεν εκπίπτουν δαπάνες που συνδέονται με την συμμετοχή.....	245
242. Επιχειρηματικές δαπάνες που έχουν πραγματοποιηθεί από νομικό πρόσωπο και οι οποίες συνδέονται με τη συμμετοχή του σε άλλο νομικό πρόσωπο	246
243. Μη αναγνώριση προβλέψεων επισφαλών απαιτήσεων εκτός των ρητά προβλεπόμενων	246

**ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΚΑΤΟ ΟΓΔΟΟ: ΑΜΟΙΒΕΣ ΣΕ ΧΡΗΜΑ Ή ΕΙΔΟΣ ΠΟΥ
ΣΥΝΙΣΤΟΥΝ ΠΟΙΝΙΚΟ ΑΔΙΚΗΜΑ**

244. Δεν αναγνωρίζονται για έκπτωση αμοιβές σε χρήμα ή είδος που συνιστούν ποινικό αδίκημα	247
--	------------

Θέμα	Σελίδα
245. Δεν εκπίπτει ποσό εξαγοράς ποινής για αγορανομική παράβαση	247
246. Ποινική ρήτρα που καταβάλλει επιχείρηση στα πλαίσια της επιχειρηματικής λειτουργίας της, εκπίπτει ως δαπάνη κατά τον λογιστικό προσδιορισμό των αποτελεσμάτων	247
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΚΑΤΟ ΕΝΑΤΟ: ΙΔΙΟΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΗΣΗ ΓΗΣ Ή ΑΚΙΝΗΤΩΝ	
247. Δεν εκπίπτει τεκμαρτό μίσθωμα ανώτερο του 3% επί της αντικειμενικής αξίας από ιδιοχρησιμοποίηση γης ή ακινήτων	249
248. Η εισφορά χρήσης ακινήτου σε νομικό πρόσωπο ή σε νομική οντότητα αποτελεί για τον εισφέροντα κύριο/επικαρπωτή εισόδημα από ακίνητα	249
249. Προσδιορισμός αντικειμενικής αξίας για τον υπολογισμό του τεκμαρτού εισοδήματος ΝΟΜΙΚΩΝ ΠΡΟΣΩΠΩΝ ΚΑΙ ΝΟΜΙΚΩΝ ΟΝΤΟΤΗΤΩΝ από την ιδιοχρησιμοποίηση γης και ακινήτων για το φορ. έτος 2015.....	250
250. Προσδιορισμός αντικειμενικής αξίας για τον υπολογισμό του τεκμαρτού εισοδήματος ΦΥΣΙΚΩΝ ΠΡΟΣΩΠΩΝ από την ιδιοχρησιμοποίηση ή τη δωρεάν παραχώρηση χρήσης γης και ακινήτων για το φορ. έτος 2015	251
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΙΚΟΣΤΟ: ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΚΑΙ ΔΙΕΞΑΓΩΓΗ ΕΝΗΜΕΡΩΤΙΚΩΝ ΗΜΕΡΙΔΩΝ	
251. Όρια και περιορισμοί για την έκπτωση δαπανών οργάνωσης και διεξαγωγής ενημερωτικών ημερίδων και συναντήσεων που αφορούν στη σίτιση και διαμονή πελατών ή εργαζομένων.....	252
252. Δαπάνες σίτισης και διαμονής που πραγματοποιούν οι φαρμακευτικές εταιρείες, για οργάνωση και διεξαγωγή ενημερωτικών ημερίδων και συναντήσεων	254
253. Όρια και περιορισμοί για την έκπτωση δαπανών για τη διεξαγωγή εορταστικών εκδηλώσεων και δαπανών που αφορούν στη σίτιση και διαμονή φιλοξενούμενων προσώπων.....	255
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΙΚΟΣΤΟ ΠΡΩΤΟ: ΔΑΠΑΝΕΣ ΨΥΧΑΓΩΓΙΑΣ ΚΑΙ ΠΡΟΣΩΠΙΚΕΣ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΙΚΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ	
254. Δαπάνες ψυχαγωγίας	257
255. Δεν εκπίπτουν οι προσωπικές καταναλωτικές δαπάνες	257
256. Δαπάνες που γίνονται για ταξίδια προσωπικού, συνεστιάσεις, δώρα, είδη ένδυσης κ.λπ. που άλλοτε λογίζονται χάρη της επιχείρησης και άλλοτε θεωρούνται προσωπικές ή δαπάνες ψυχαγωγίας. Βάρος απόδειξης	258
257. Δαπάνες συνεστιάσεων - ψυχαγωγίας. Απαιτείται απόδειξη της παραγωγικότητας από την επιχείρηση	260
258. Δαπάνες ταξιδίου για ναύλωση σκάφους και αγορά δώρων. Απαιτείται απόδειξη της παραγωγικότητας από την επιχείρηση	262
259. Δαπάνες των αυτοκινήτων (οχημάτων) που έχουν παραχωρηθεί σε εργαζόμενο ή εταίρο ή μέτοχο και υπολογίζεται αμοιβή σε είδος	263

Θέμα	Σελίδα
260. Δαπάνες αυτοκινήτων (οχημάτων) του επιχειρηματία ή του εταίρου που χρησιμοποιούνται σε επαγγελματικούς σκοπούς	266
261. Δαπάνες κινητών τηλεφώνων που έχουν παραχωρηθεί στο προσωπικό για επαγγελματική χρήση	267
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΙΚΟΣΤΟ ΔΕΥΤΕΡΟ: ΣΥΝΑΛΛΑΓΕΣ ΜΕ ΚΡΑΤΟΣ ΜΗ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΜΟ Ή ΜΕ ΠΡΟΝΟΜΙΑΚΟ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΟ ΚΑΘΕΣΤΩΣ	
262. Το τεκμήριο της μη αναγνώρισης δαπανών για συναλλαγές με κράτος μη συνεργάσιμο ή με προνομιακό φορολογικό καθεστώς είναι μαχητό. Στοιχεία και δεδομένα που πρέπει να υπάρχουν και εξετάζονται	269
263. Πρέπει να στοιχειοθετηθεί από τον φορολογικό έλεγχο ότι οι συναλλαγές πραγματοποιήθηκαν και έχουν αποφέρει πραγματικό οικονομικό όφελος στην επιχείρηση	270
264. Πραγματικό οικονομικό όφελος που αποφέρει μια συναλλαγή με εταιρεία της αλλοδαπής.....	271
265. Δαπάνες αγοράς αγαθών, λήψης υπηρεσιών όταν καταβάλλονται σε συνδεδεμένες επιχειρήσεις τους στην αλλοδαπή	272
266. Έναρξη ισχύος των διατάξεων της περ. ιγ' του άρθρου 23 του ΚΦΕ	272
267. Δαπάνες ή αγορές από επιχειρήσεις εγκατεστημένες σε κράτος μη συνεργάσιμο ή με προνομιακό φορολογικό καθεστώς. Αναγκαία η απόδειξη των συναλλαγών αυτών. Θέματα τεκμηρίων και μη συνταγματικότητας της εισαγωγής γενικά αμάχητων τεκμηρίων	272
268. Καθορισμός των κρατών που έχουν προνομιακό φορολογικό καθεστώς με βάση τις διατάξεις των παραγράφων 6 και 7 του άρθρου 65 του ν. 4172/2013 για το φορολογικό έτος 2018.....	274
269. Καθορισμός των μη συνεργάσιμων κρατών με βάση τις διατάξεις της παρ. 3 του άρθρου 65 του ΚΦΕ για το φορολογικό έτος 2017	274
270. Καθορισμός των μη συνεργάσιμων κρατών με βάση τις διατάξεις της παρ. 3 του άρθρου 65 του ΚΦΕ για το έτος 2016	276
271. Καθορισμός των μη συνεργάσιμων κρατών με βάση τις διατάξεις της παρ. 3 του άρθρου 65 του ΚΦΕ, για το έτος 2015.....	277
272. Καθορισμός των κρατών που έχουν προνομιακό φορολογικό καθεστώς με βάση τις διατάξεις των παραγράφων 6 και 7 του άρθρου 65 του ΚΦΕ για το φορολογικό έτος 2016 και 2017.....	278
273. Καθορισμός των κρατών που έχουν προνομιακό φορολογικό καθεστώς με βάση τις διατάξεις των παραγράφων 6 και 7 του άρθρου 65 του ΚΦΕ για το φορολογικό έτος 2015.....	280
274. Καθορισμός των κρατών που έχουν προνομιακό φορολογικό καθεστώς με βάση τις διατάξεις των παραγράφων 6 και 7 του άρθρου 65 του Ν. 4172/2013 για το φορολογικό έτος 2014	281
275. Καθορισμός των μη συνεργάσιμων κρατών με βάση τις διατάξεις της παραγράφου 3 του άρθρου 65 του ν. 4172/2013, για το έτος 2014	282

Θέμα	Σελίδα
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΙΚΟΣΤΟ ΤΡΙΤΟ: ΧΡΗΣΗ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟΥ ΜΕΣΟΥ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΞΟΦΛΗΣΗ ΔΑΠΑΝΩΝ ΜΙΣΘΟΔΟΣΙΑΣ	
276. Οι δαπάνες (μισθοί) που πραγματοποιούνται στα πλαίσια εργασιακής σχέσης δεν εκπίπτουν αν δεν καταβληθούν με χρήση ηλεκτρονικού μέσου πληρωμής ή μέσω παρόχου υπηρεσιών πληρωμών.....	284
277. Περιπτώσεις που για τους σκοπούς του Κ.Φ.Ε., θεωρείται ότι υφίσταται εργασιακή σχέση	286
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΙΚΟΣΤΟ ΤΕΤΑΡΤΟ: ΔΑΠΑΝΕΣ ΕΤΑΙΡΙΚΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΕΥΘΥΝΗΣ	
278. Εταιρική Κοινωνική Ευθύνη. Γενικές πληροφορίες	287
279. Δαπάνες στο πλαίσιο της εταιρικής κοινωνικής ευθύνης. Έννοια εταιρικής κοινωνικής ευθύνης.....	289
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΙΚΟΣΤΟ ΠΕΜΠΤΟ: ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΕΣ ΧΟΡΗΓΙΕΣ - ΥΠΟΤΡΟΦΙΕΣ - ΧΡΗΜΑΤΙΚΕΣ ΔΩΡΕΕΣ	
280. Έκπτωση πολιτιστικών χορηγιών από το εισόδημα. Ορισμός πολιτιστικής χορηγίας, χορηγού, αποδέκτη χορηγίας και πολιτιστικής δραστηριότητας	292
281. Δικαιολογητικά στοιχεία που απαιτούνται για την έκπτωση του ποσού της πολιτιστικής χορηγίας.....	293
282. Υποτροφίες που χορηγούνται στα πλαίσια εξυπηρέτησης του ειδικού σκοπού της καταλειπόμενης περιουσίας σε υφιστάμενα ιδρύματα κ.λπ. εκπίπτουν από τα έσοδα που αποτελούν αντικείμενο επιβολής φόρου	293
283. Εκπίπτει από τα ακαθάριστα έσοδα το 20% των χρηματικών ποσών που καταβάλλονται για δωρεές στο Λογαριασμό Αλληλεγγύης για την απόσβεση Δημόσιου Χρέους.....	294
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΙΚΟΣΤΟ ΕΚΤΟ: ΔΑΠΑΝΕΣ ΔΙΑΦΗΜΙΣΕΩΝ	
284. Σε ποιές περιπτώσεις επιβάλλεται τέλος διαφήμισης υπέρ των δήμων.....	295
285. Δαπάνες διαφημίσεων με τέλος υπέρ των Δήμων. Καταληκτικός χρόνος απόδοσης των οφειλομένων τελών διαφήμισης	297
286. Έννοια διαφήμισης γενικά	297
287. Διαφημιστικές ενέργειες οι οποίες, έχοντας κοινά χαρακτηριστικά, παρουσιάζουν συνάφεια με διαφημιστικές πράξεις που υπάγονται στην κατηγορία Δ' του άρθρου 15§1 του β.δ. 24.9/ 20.10.1958	298
288. Οι επιχειρήσεις δημόσιας ωφέλειας που εκτελούν συγκοινωνιακό έργο εξαιρούνται του τέλους διαφήμισης	299
289. Καταβολή διαφημιστικού τέλους για τα μεμονωμένα προϊόντα που διαφημίζονται επί των υλικών συσκευασίας των πωλουμένων από επιχειρήσεις ή καταστήματα ειδών	299

Θέμα	Σελίδα
290. Για τα ένθετα που διανέμονται δωρεάν μαζί με τις εφημερίδες ή περιοδικά καταβάλλεται διαφημιστικό τέλος	299
291. Για την αναγνώριση των μισθωμάτων οπτικοακουστικών μέσων και των χώρων που τοποθετούνται stands από φαρμακευτικές επιχειρήσεις κατά τη διεξαγωγή ιατρικών συνεδρίων, απαιτείται η καταβολή του δημοτικού τέλους διαφήμισης	300
292. Η δωρεάν χορήγηση σε πελάτες επιχείρησης κουπονιών εστίασης που εξαργυρώνονται σε καταστήματα εστίασης έναντι παροχής δωρεάν γεύματος συνιστά διαφημιστική πράξη & υπόκειται σε τέλος διαφήμισης.....	301
293. Δαπάνη που απορρέει από τη σύναψη σύμβασης μιας επιχείρησης με ευρέως αναγνωρίσιμα πρόσωπα για τη διαφημιστική προβολή και προώθηση των προϊόντων της υπόκειται στο τέλος διαφήμισης	302
294. Η δαπάνη που αφορά στο επικοινωνιακό έντυπο υλικό επιχείρησης, το οποίο αναφέρεται στα προϊόντα της και διατίθεται σε dealers), προκειμένου να τα επιδεικνύουν στους τελικούς καταναλωτές	302
295. Η ενσωμάτωση έντυπων προβολής προϊόντων επιχειρήσεων στα ενημερωτικά έντυπα διακίνησης των λογαριασμών που αποστέλλονται από τις τράπεζες στους αντίστοιχους πελάτες τους υπόκειται στο τέλος διαφήμισης	303
296. Η δαπάνη διαφήμισης επιχείρησης μέσω ιστοσελίδας του διαδικτύου (internet) εκπίπτει από τα ακαθάριστα έσοδα, χωρίς την καταβολή τέλους διαφήμισης υπέρ ΟΤΑ	303
297. Διαφημιστικές δαπάνες διοργάνωσης εκθέσεων. Πότε και ποιές υπόκεινται σε δημοτικό τέλος διαφήμισης.....	303
298. Διαφημιστική δαπάνη μέσω αυτοκινήτων δημόσιας χρήσης (ΦΔΧ, ΕΔΧ κ.λπ.).....	305
299. Γενικά έξοδα και δαπάνες διαφήμισης εκπίπτουν από τη χρήση που πραγματοποιούνται έστω και αν η επιχείρηση ωφελείται από αυτή σε περισσότερες διαχειριστικές περιόδους	306
300. Δαπάνη διαφήμισης που έγινε στο εσωτερικό, θεωρείται ως παραγωγική δαπάνη εξ ολοκλήρου της ελληνικής επιχείρησης, έστω και αν εμμέσως ωφελούνται και οι αλλοδαπές συγγενείς επιχειρήσεις που παράγουν και πωλούν τα αγαθά αυτά	306
301. Δεν οφείλεται τέλος διαφήμισης σε διαφημιστικές πινακίδες με το σήμα και την επωνυμία εταιρείας, έστω και εάν εγκαθίσταται σε πρατήρια τρίτων που πωλούν αποκλειστικά προϊόντα της	307
302. Προϊόντα τρίτων που διαθέτει μία επιχείρηση δωρεάν σε άλλες επιχειρήσεις και στα οποία δεν αναγράφεται η επωνυμία της επιχείρησης που τα διαθέτει	308
303. Δαπάνη προώθησης πωλήσεων προϊόντων στα σημεία πώλησης	308
304. Διαφημίσεις που διενεργούνται δια προβολών στους κινηματογράφους	308
305. Διαφημίσεις που γίνονται στις εφημερίδες, στα περιοδικά, στο ραδιόφωνο και στην τηλεόραση εξαιρούνται από το δημοτικό τέλος	309

Θέμα	Σελίδα
306. Η διανομή CD τα οποία είναι ένθετα σε περιοδικά και εφημερίδες δεν είναι πράξη που υπόκειται σε τέλος διαφήμισης	309
307. Είναι συνταγματική η μη αναγνώριση δαπάνης για κατασκευή και τοποθέτηση φωτεινών επιγραφών, λόγω μη καταβολής διαφημιστικού τέλους.....	309
308. Δαπάνη εκτύπωσης φυλλαδίου στο εξωτερικό, το οποίο όμως διανεμήθηκε στην Αθήνα	310
309. Διαφημιστικά έντυπα που διανέμονται δωρεάν με εφημερίδες και περιοδικά	310
310. Επώνυμα διαφημιστικά δώρα	310
311. Δαπάνες διαφήμισης αναγνωρίζονται με την καταβολή του δημοτικού τέλους. Περιοριστική απαρίθμηση κατηγοριών διαφημίσεων και όχι το σύνολο των διαφημιστικών δαπανών.....	310
312. Μη αναγνώριση δαπάνης διαφήμισης για μη καταβολή του δημοτικού τέλους απαιτεί ειδική και αιτιολογημένη κρίση	311
313. Μη αναγνώριση δαπάνης διαφήμισης για μη καταβολή του δημοτικού τέλους με κατά αποκοπή ποσοστό δεν είναι νόμιμη	311
314. Μη αναγνώριση δαπανών διαφήμισης για μη καταβολή του δημοτικού τέλους με γενικό σκεπτικό χωρίς την εξέταση της φύσης της κάθε μία διαφήμισης	312
315. Δαπάνη διαφήμισης χωρίς δικαιολογητικά. Τα δικαστήρια ουσίας (διοικητικό πρωτοδικείο και εφετείο), δεν δύναται να ακυρώσουν την πράξη αυτή για λόγους νομιμότητας ή επάρκειας αιτιολογίας της, αλλά οφείλουν να ερευνήσουν τα ίδια	312
316. Δαπάνη διαφήμισης χωρίς την καταβολή του δημοτικού τέλους	313
317. Διαφημίσεις. Μη καταβολή δημοτικού τέλους. Επακριβής προσδιορισμός. ΣΤΕ 1820/2018	314
318. Περιοριστικές οι κατηγορίες δαπανών που υπόκεινται σε δημοτικό τέλος διαφημίσεων. ΣΤΕ 1820/2018	315
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΙΚΟΣΤΟ ΕΒΔΟΜΟ: ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΧΡΗΣΗ (franchising)	
319. Μισθώματα που καταβάλλονται για τη χρήση δικαιωμάτων (franchising) και ταυτόχρονα έσοδα από πώληση αγαθών. Συμβάσεις δικαιόχρησης.....	317
320. Φορολογική μεταχείριση μισθωμάτων που καταβάλλονται για τη χρήση δικαιωμάτων (franchising)	318
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΙΚΟΣΤΟ ΟΓΔΟΟ: ΦΑΡΜΑΚΑ. ΕΚΠΤΩΣΕΙΣ ΚΑΙ ΕΠΙΣΤΡΟΦΕΣ (rebate & clawback)	
321. Εκπτώσεις φαρμακευτικών εταιριών προς τους Φορείς Κοινωνικής Ασφάλισης, τον Οργανισμό Περίθαλψης Ασφαλισμένων Δημοσίου και τα Νοσοκομεία. Νομοθετικό πλαίσιο	320
322. Εφαρμογή μηχανισμού αυτόματης επιστροφής. Διατάξεις	323

Θέμα	Σελίδα
323. Φορολογική μεταχείριση του καταβληθέντος ποσού (rebate), από τις φαρμακευτικές εταιρείες και τα φαρμακεία καθώς και του τέλους εισόδου από τις φαρμακευτικές εταιρείες	324
324. Φορολογική μεταχείριση χορηγούμενης έκπτωσης από διαγνωστικό κέντρο προς τον Ε.Ο.Π.Υ.Υ. για οφειλές του προς αυτό	326
325. Φορολογική μεταχείριση των ποσών επιστροφής κατ' εφαρμογή του μηχανισμού αυτόματης επιστροφής (claw back) και του κλιμακούμενου ποσοστού επί των οφειλών του Ε.Ο.Π.Υ.Υ (rebate), από τους συμβεβλημένους ιδιώτες παρόχους υπηρεσιών υγείας, με βάση τις διατάξεις του άρθρου 100 του ν. 4172/2013	328
326. Ποσά επιστροφής κατ' εφαρμογή του μηχανισμού αυτόματης επιστροφής (claw back) και του κλιμακούμενου ποσοστού επί των οφειλών του Ε.Ο.Π.Υ.Υ. (rebate), από τους συμβεβλημένους ιδιώτες παρόχους υπηρεσιών υγείας	329
327. Φορολογική αντιμετώπιση της επιστροφής χρηματικών ποσών και της χορήγησης εκπτώσεων από τους Κατόχους Αδείας Κυκλοφορίας (Κ.Α.Κ.) φαρμακευτικών προϊόντων προς τους Φορείς Κοινωνικής Ασφάλισης (Φ.Κ.Α.), βάσει των διατάξεων του άρθρου 11 του Ν. 4052/2012 (clawback) και βάσει της παρ. 3 του άρθρου 35 του Ν. 3918/2011 (rebate)	330
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΙΚΟΣΤΟ ΕΝΑΤΟ: ΔΙΑΦΟΡΕΣ ΕΚΠΙΠΤΟΜΕΝΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ	
328. Φορολογική μεταχείριση μη εκπιπτόμενων δαπανών των ΚΤΕΛ Α.Ε. (ν. 2963/2001 άρθρο 3§2β')	332
329. Δαπάνες τις οποίες μία επιχείρηση επαναχρεώνει σε συνδεδεμένες σε αυτή εταιρείες ή σε τρίτες εταιρείες (πελάτες της) εκπίπτουν από τα ακαθάριστα έσοδα υπό προϋποθέσεις	333
330. Έξοδα αλλοδαπών εταιρειών που εγκαθίστανται στην Ελλάδα με τον Α.Ν. 89/1967 που εκπίπτουν από τα ακαθάριστα έσοδά τους.....	334
331. Οι έκτακτες αμοιβές εταίρων δικηγορικών εταιρειών δεν εκπίπτουν από τα ακαθάριστα έσοδα της δικηγορικής εταιρείας.....	334
332. Χρόνος φορολόγησης και φορολογική μεταχείριση των claw back και rebate ιδιωτών παρόχων υπηρεσιών υγείας που έχουν σύμβαση με τον Ε.Ο.Π.Υ.Υ.	335
333. Τα τεχνικά αποθέματα ασφαλιστικών επιχειρήσεων εκπίπτουν για τον προσδιορισμό των κερδών	335
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΡΙΑΚΟΣΤΟ: ΔΑΠΑΝΕΣ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗΣ ΚΑΙ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ	
334. Δαπάνες Επιστημονικής και Τεχνολογικής Έρευνας. Άρθρο 22Α ν. 4172/2013 (διατάξεις)	337
335. Οι δαπάνες επιστημονικής και τεχνολογικής έρευνας εκπίπτουν προσαυξημένες κατά 30%	339

Θέμα	Σελίδα
336. Ορισμός δαπανών επιστημονικής και τεχνολογικής έρευνας - Δικαιούμενοι έκπτωσης	339
337. Κριτήρια χαρακτηρισμού δαπανών επιστημονικής και τεχνολογικής έρευνας των επιχειρήσεων	340
338. Καθορισμός κριτηρίων για το χαρακτηρισμό των δαπανών βάσει της υπ' αριθ. 12962/3.11.1987 ΚΥΑ	345
339. Περιπτώσεις δαπανών που δεν θεωρούνται δαπάνες επιστημονικής και τεχνολογικής έρευνας	347
340. Έλεγχος και πιστοποίηση των δαπανών έρευνας και τεχνολογίας	347
341. Έλεγχος δαπανών έρευνας και τεχνολογίας μέχρι 31.12.2016	348
342. Απόσβεση με συντελεστή 40% των δαπανών που αφορούν εξοπλισμό και όργανα που χρησιμοποιούνται ειδικά για τις ανάγκες εκτέλεσης της επιστημονικής και τεχνολογικής έρευνας	348

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΡΙΑΚΟΣΤΟ ΠΡΩΤΟ: ΕΚΠΙΠΤΟΜΕΝΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ ΑΚΙΝΗΤΗΣ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΣ

343. Εισόδημα από ακίνητη περιουσία. Άρθρο 39 ν. 4172/2013 (διατάξεις)	349
344. Εισόδημα από ακίνητη περιουσία που αποκτούν νομικά πρόσωπα και νομικές οντότητες κερδοσκοπικού χαρακτήρα	352
345. Οι δαπάνες επισκευής, συντήρησης, ανακαίνισης κ.λπ. ιδιοχρησιμοποιούμενου ακινήτου από φυσικό πρόσωπο που ασκεί επιχειρηματική δραστηριότητα εκπίπτουν από τα ακαθάριστα έσοδα	352
346. Δαπάνες επισκευής, συντήρησης, ανακαίνισης, κοινοχρήστων, καθαριότητας κ.λπ. εκπίπτουν νομικών προσώπων και νομικών οντοτήτων εκπίπτουν από τα ακαθάριστα έσοδα	353
347. Από το ακαθάριστο εισόδημα από υπεκμίσθωση ακινήτου εκπίπτει το μίσθωμα που καταβλήθηκε	353
348. Αποζημίωση που κατέβαλε ο εκμισθωτής (φυσικό πρόσωπο) στο μισθωτή ακινήτου βάσει νόμου	353
349. Η καταβαλλόμενη αποζημίωση από νομικό πρόσωπο ή νομική οντότητα (εκμισθωτής) στον μισθωτή για τη λύση μίσθωσης εκπίπτει από τα ακαθάριστα έσοδα	354
350. Δεν υπολογίζεται τεκμαρτό μίσθωμα από ιδιοχρησιμοποίηση ή δωρεάν παραχώρηση προς ανιόντες, κατιόντες και συζύγους για τους ασκούντες ατομική αγροτική δραστηριότητα	354
351. Προσδιορισμός του εισοδήματος από ακίνητη περιουσία που αποκτούν τα Ν.Π. μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα. Δαπάνες που εκπίπτουν	354
352. Δαπάνες που εκπίπτουν από την επιχειρηματική δραστηριότητα των νομικών προσώπων μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα	356
353. Δαπάνες νομικών προσώπων μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα για ακίνητα από τα οποία δεν αποκτούν εισόδημα. Ζημιές.....	357
354. Αναδρομικά μισθώματα προηγούμενων ετών με δικαστική απόφαση θεωρείται στοιχείο μειωτικό της δαπάνης του φορολογικού έτους στο οποίο ανάγονται τα μισθώματα	358

Θέμα	Σελίδα
355. Φορολογική αντιμετώπιση της ανέγερσης κτίσματος ή βελτιώσεων και επεκτάσεων με δαπάνες του μισθωτή σε ακίνητο κυριότητας του εκμισθωτή.....	359
356. Αποσβέσεις δαπανών μισθωτή φυσικού προσώπου που ασκεί επιχειρηματική δραστηριότητα που ανέγειρε ακίνητο σε οικόπεδο του εκμισθωτή	364
357. Φορολογική μεταχείριση του εισοδήματος αλλοδαπών εταιρειών ιδιοκτησίας ακινήτου στην Ελλάδα. Εκπιπόμενες δαπάνες	364
358. Τα μισθώματα για ακίνητα που καταβάλλονται σε εταιρείες του ν. 1665/1986 (leasing) από 1.1.2014 έως 31.12.2018 δεν εκπίπτουν κατά το μέρος που αναλογούν στο οικόπεδο	366
359. Έκπτωση δαπανών από τον μισθωτή για την ανέγερση κτίσματος και για την πραγματοποίηση βελτιώσεων ή επεκτάσεων σε ακίνητο τρίτου	366
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΡΙΑΚΟΣΤΟ ΔΕΥΤΕΡΟ: ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΕΣ ΑΠΟΣΒΕΣΕΙΣ	
360. Φορολογικές αποσβέσεις. Άρθρο 24 ν. 4172/ 2013 (διατάξεις)	367
361. Οι φορολογικές αποσβέσεις των στοιχείων του ενεργητικού - Εννοιολογικοί προσδιορισμοί	371
362. Καθορισμός φορολογικών αποσβέσεων που εκπίπτουν από το σύνολο των εσόδων από επιχειρηματικές συναλλαγές. Έναρξη ισχύος των συντελεστών του ν. 4172/2013 (ΚΦΕ)	371
363. Ποιοί διενεργούν φορολογικές αποσβέσεις.....	372
364. Οι αποσβέσεις εκπίπτουν από τον κύριο των πάγιων στοιχείων και από τον μισθωτή, σε περίπτωση χρηματοδοτικής μίσθωσης. Έννοια πάγιου στοιχείου	372
365. Πάγια περιουσιακά στοιχεία κατά τα Ελληνικά Λογιστικά Πρότυπα.....	372
366. Χρηματοδοτική μίσθωση κατά την έννοια του ν. 4308/2014	373
367. Χρηματοδοτική μίσθωση. ΕΛΠ	374
368. Χρηματοδοτική μίσθωση. Αναγνώριση. Επιμέτρηση. Μισθωτής. Εκμισθωτή.....	375
369. Χρηματοδοτική μίσθωση και ερμηνεία στην Λογιστική Οδηγία των ΕΛΠ (ΕΛΤΕ). Παραδείγματα. Εγγραφές	378
370. Πώληση περιουσιακών στοιχείων που στη συνέχεια επαναμισθώνονται.....	381
371. Λειτουργική μίσθωση. Εκμισθωτής. Μισθωτής.....	386
372. Διαφορές αντιμετώπισης χρηματοδοτικής και λειτουργικής μίσθωσης	386
373. Τα σχετικά ως άνω θέματα για την χρηματοδοτική μίσθωση και γενικότερα ΑΝΑΛΥΣΗ ΕΡΜΗΝΕΙΑ των ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΛΟΓΙΣΤΙΚΩΝ ΠΡΟΤΥΠΩΝ βλ. έκδοση Δημήτρη, Πάρη και Γιάννη Σταματόπουλου.....	386
374. Λογιστικός χειρισμός δαπάνης ανέγερσης ή βελτιώσεων σε ακίνητο τρίτου (εκμισθωτή), κατά τα ΕΛΠ	387
375. Έννοια χρηματοοικονομικής μίσθωσης για την απόσβεση της συνολικής αξίας του παγίου στοιχείου, όπως ίσχυε μέχρι 31.12.2017	389
375α. Γνωμοδότηση ΣΛΟΤ. 479/26.3.2018. Κριτήρια ως προς την κατάταξη μιας μίσθωσης ως χρηματοδοτικής.....	391

Θέμα	Σελίδα
376. Συμβάσεις χρηματοδοτικής μίσθωσης που έχουν συναφθεί πριν την έναρξη ισχύος του ΚΦΕ (πριν την 1.1.2014)	393
377. Οι αποσβέσεις διενεργούνται από τον μισθωτή όταν η μίσθωση χαρακτηρίζεται ως χρηματοοικονομική, όπως ίσχυσε μέχρι 31.12.2017	394
378. Μισθώματα που καταβάλλονται σε εταιρείες του ν. 1665/1986 στα πλαίσια σύμβασης χρηματοδοτικής μίσθωσης ακινήτου που συνήφθη πριν την 1.1.2014. Μεταβατική περίοδος μέχρι και την λήξη τους	395
379. Τα μισθώματα για ακίνητα που καταβάλλονται σε εταιρείες του ν. 1665/1986 (leasing) από 1.1.2014 έως 31.12.2018 δεν εκπίπτουν κατά το μέρος που αναλογούν στο οικόπεδο	396
380. Ποια πάγια δεν υπόκεινται σε απόσβεση	396
381. Συντελεστές αποσβέσεων κατά κατηγορία παγίων	397
382. Αποσβέσεις άυλων στοιχείων, δικαιωμάτων και εξόδων πολυετούς απόσβεσης	399
383. Αλλαγή αρχικής συμφωνίας για το χρόνο διάρκειας χρήσης των δικαιωμάτων ή άυλων στοιχείων	400
384. Πάγια περιουσιακά στοιχεία των οποίων η αξία κτήσης είναι μέχρι 1.500 ευρώ	400
385. Περίπτωση που με το ν. 4308/2014 (ΕΛΠ) δεν παρέχεται η δυνατότητα εφάπαξ απόσβεσης παγίων με αποσβέσιμη αξία μικρότερη από 1.500€	401
386. Έξοδα πρώτης εγκατάστασης και κτήσης ακινήτων και δαπάνες ανάπτυξης.....	402
387. Αποσβέσεις σε ανέγερση ακινήτου σε έδαφος κυριότητας του εκμισθωτή με δαπάνες του μισθωτή.....	403
388. Έκπτωση δαπανών από τον μισθωτή για την ανέγερση κτίσματος και για την πραγματοποίηση βελτιώσεων ή επεκτάσεων σε ακίνητο τρίτου	403
389. Αποσβέσεις ανέγερσης κτίσματος, βελτιώσεων και επεκτάσεων, από τον εκμισθωτή, όταν είναι νομικό ή φυσικό πρόσωπο ή νομική οντότητα και το εισόδημα από ακίνητα είναι από επιχειρηματική δραστηριότητα	403
390. Διαχωρισμός της αξίας κτήσης του οικοπέδου από την αξία του κτίσματος, κατά τη διενέργεια των φορολογικών αποσβέσεων	404
391. Δαπάνες επισκευής και συντήρησης σε μισθωμένα ακίνητα.....	405
392. Η διενέργεια των αποσβέσεων γίνεται σε ετήσια βάση, είναι υποχρεωτική και δεν επιτρέπεται η μεταφορά αποσβενόμενων ποσών μεταξύ φορολογικών ετών. Σταθερή μέθοδος απόσβεσης.....	406
393. Αποσβέσεις με κατώτερους συντελεστές. Απώλεια αποσβέσεων. ΣΤΕ 1819/2018	406
394. Αποσβέσεις εξόδων μεταλλευτικών ερευνών και συναφών προς αυτές δαπανών	408
395. Η απόσβεση των παγίων αρχίζει από τον επόμενο μήνα εντός του οποίου χρησιμοποιείται ή τίθεται σε υπηρεσία. Αδράνεια παγίου. Πάγια επιχειρήσεων που λειτουργούν εποχιακά	408
396. Το ποσό της απόσβεσης δεν δύναται να υπερβεί το κόστος κτήσης ή κατασκευής.....	409

Θέμα	Σελίδα
397. Πάγια στοιχεία νέων επιχειρήσεων ή νέων υποκαταστημάτων	409
398. Η τιμή κτήσης του παγίου σε μεταβίβαση ακίνητης περιουσίας ή μεταβίβαση τίτλων	411
399. Απόσβεση της αξίας κτήσης των φ.τ.μ. ή φορολογικών μηχανισμών	411
400. Απόσβεση με συντελεστή 40% των δαπανών που αφορούν εξοπλισμό και όργανα που χρησιμοποιούνται ειδικά για τις ανάγκες εκτέλεσης της επιστημονικής και τεχνολογικής έρευνας	411
401. Ελάχιστες εγγυημένες αμοιβές (δικαιώματα) που καταβάλλονται σε αλλοδαπές εταιρείες για την παραχώρηση του δικαιώματος εκμετάλλευσης ταινιών	414
402. Καταργήθηκαν οι διατάξεις του άρθρου 25 του ν. 2520/1997 που αφορούσαν χρηματοδοτική μίσθωση αγροτικών εκτάσεων.....	415
403. Διενέργεια αποσβέσεων επί της αξίας των Φορτηγών Δημόσιας Χρήσης (Φ.Δ.Χ.) αυτοκινήτων (οχημάτων), όπως αυτή προσδιορίστηκε από την Εκτιμητική Επιτροπή του άρθρου 7 του ν. 3887/2010	416
404. Υπολογισμός αποσβέσεων επί της άυλης αξίας των αδειών κυκλοφορίας ΦΔΧ μετά την έναρξη ισχύος του ν. 4172/2013	417
405. Αποσβέσεις τεκμαρτής αξίας αδειών Φ.Δ.Χ. με ημερομηνία έκδοσης πριν την 30.9.2010	418
406. Συντελεστής απόσβεσης λεωφορείου δημοσίας χρήσης ενταγμένου στα Κ.Τ.Ε.Λ.	420
407. Κοινωνία αστικού δικαίου με εκμετάλλευση ενοικιαζόμενων διαμερισμάτων μπορεί να διενεργεί αποσβέσεις απ' ευθείας στο όνομά της	421
408. Υπολογισμός φορολογικών αποσβέσεων ακινήτων ιδιοκτησίας αλλοδαπών νομικών προσώπων ή νομικών οντοτήτων κερδοσκοπικού χαρακτήρα που αποκτούν στην Ελλάδα εισόδημα από ακίνητη περιουσία	421
409. Αποσβέσεις ζωικού και φυτικού κεφαλαίου	421
410. Αποσβέσεις επιχορηγηθέντων παγίων.....	421
411. Επιχορηγήσεις που καταβάλλονται σύμφωνα με το ν. 3299/2004 σε ανώνυμη εταιρεία λόγω πραγματοποίησης επενδύσεων	422
412. Μηχανήματα και λοιπά περιουσιακά στοιχεία, στα οποία έχει παρακρατηθεί η κυριότητα, υπόκεινται κανονικά σε απόσβεση της αξίας τους	422
413. Χώροι στάθμευσης αυτοκινήτων	423
414. Φορολογικές αποσβέσεις εταιριών κατασκευής αεροδρομίων	423
415. Αποσβέσεις Εταιρείας Αεροδρομίου	423
416. Αποσβέσεις Ανώνυμης Εταιρείας Αποκλειστικού Σκοπού (ΑΕΑΣ) με την επωνυμία «Σταθμός Εμπορευματοκιβωτίων Πειραιά Α.Ε.».....	423
417. Απόσβεση δαπανών που πραγματοποιούνται για την εκτέλεση πάσης φύσεως μεταλλευτικών ερευνών	424
418. Υπολογισμός αποσβέσεων επί της αξίας των εισφερομένων από την συγχωνευόμενη ή μετατρεπόμενη επιχείρηση παγίων περιουσιακών στοιχείων (ν.δ. 1297/1972 άρθρο 2§3)	424

Θέμα	Σελίδα
419. Αποσβέσεις των παγίων περιουσιακών στοιχείων των επιχειρήσεων που πραγματοποιούνται στις διαχειριστικές περιόδους που άρχισαν από 1.1.2013 και έκλεισαν έως και την 31.12.2013	424
420. Μέθοδοι υπολογισμού των αποσβέσεων - ανάλυση	425
421. Μητρώο παγίων περιουσιακών στοιχείων	425
422. Αποσβέσεις των πάγιων περιουσιακών στοιχείων επιχείρησης που έχουν αποκτηθεί συνεπεία μεταβίβασης αυτής στο πλαίσιο εξυγίανσής της.....	425
423. Καθορισμός των προϋποθέσεων, των όρων, των διαδικασιών και κάθε άλλης αναγκαίας λεπτομέρειας για την εφαρμογή των διατάξεων της παραγρ. 10 του άρθρου 24 του ν. 4172/2013 (ενεργειακή απόδοση ή εξοικονόμηση νερού). Απόφαση ΠΟΛ. 1221/26.11.2018	426
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΡΙΑΚΟΣΤΟ ΤΡΙΤΟ: ΕΠΙΣΦΑΛΕΙΣ ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ	
424. Επισφαλείς απαιτήσεις. Άρθρο 26 ν. 4172/2013 (διατάξεις).....	429
425. Γενικά περί επισφαλών απαιτήσεων	432
426. Προβλέψεις επισφαλών απαιτήσεων. Προϋποθέσεις.....	432
427. Οι προβλέψεις για απόσβεση επισφαλών απαιτήσεων εφαρμόζονται για όλα τα νομικά πρόσωπα και νομικές οντότητες, ανεξάρτητα αν τηρούν διπλογραφικά ή απλογραφικά βιβλία, καθώς και για τα φυσικά πρόσωπα που ασκούν επιχειρηματική δραστηριότητα	433
428. Πώς υπολογίζουν τις επισφαλείς απαιτήσεις τα νομικά πρόσωπα και οι νομικές οντότητες που τηρούν απλογραφικά βιβλία, καθώς και τα φυσικά πρόσωπα που ασκούν επιχειρηματική δραστηριότητα.....	433
429. Οι λιανικές πωλήσεις και η παροχή υπηρεσιών προς ιδιώτες λαμβάνονται υπόψη για τον υπολογισμό των προβλέψεων για απόσβεση επισφαλών απαιτήσεων	433
430. Υπολογισμός προβλέψεων για απόσβεση επισφαλών απαιτήσεων σε κάθε είδους απαίτηση	434
431. Το ανεξόφλητο ποσό της κάθε μίας συναλλαγής με τον πελάτη λαμβάνεται υπόψη για την εξεύρεση του ποσού της ληξιπρόθεσμης απαίτησης	434
432. Περιπτώσεις απαιτήσεων που περιλαμβάνονται στην έννοια της ληξιπρόθεσμης απαίτησης	435
433. Κατάλληλες ενέργειες για τη διασφάλιση του δικαιώματος είσπραξης της απαίτησης	436
434. Πότε δεν επιτρέπεται ο σχηματισμός προβλέψεων για επισφαλείς απαιτήσεις. Εξαιρέσεις	437
435. Μεταφορά της πρόβλεψης στα κέρδη της επιχείρησης, εφόσον η απαίτηση καταστεί εισπράξιμη ή διαγραφεί. Πότε ο οφειλέτης είναι αφερέγγυος	437
436. Έκπτωση επισφαλών απαιτήσεων ξενοδοχειακών επιχειρήσεων λόγω της πτώχευσης αλλοδαπών τουριστικών πρακτορείων το έτος 2014	439
437. Προβλέψεις επισφαλών απαιτήσεων τραπεζών σε ποσοστό 1%.....	440

Θέμα	Σελίδα
438. Οι συνεταιριστικές τράπεζες σχηματίζουν προβλέψεις επισφαλών απαιτήσεων σε ποσοστό 1%	441
439. Επισφαλείς απαιτήσεις σε περίπτωση κήρυξης του οφειλέτη σε πτώχευση ή υπαγωγής αυτού σε προπτωχευτική διαδικασία εξυγίανσης	441
440. Εκπίπτουν από τα ακαθάριστα έσοδα των πιστωτικών ιδρυμάτων οι διαγραφέντες τόκοι των φυσικών προσώπων που έχουν υπαχθεί στη ρύθμιση υπερχρεωμένων νοικοκυριών	444
441. Το Εθνικό Ταμείο Επιχειρηματικότητας και Ανάπτυξης («ΕΤΕΑΝ ΑΕ»), σχηματίζει προβλέψεις επισφαλών απαιτήσεων σε ποσοστό 1%	444
442. Υπολογισμός πρόβλεψης 2% για απόσβεση επισφαλών απαιτήσεων από τις εταιρίες χρηματοδοτικής μίσθωσης του ν. 1665/1986	445
443. Απόσβεση επισφαλών απαιτήσεων από τις εταιρείες πρακτορείας επιχειρηματικών απαιτήσεων (factoring)	445
444. Μεταφορά αχρησιμοποίητων προβλέψεων επισφαλών απαιτήσεων σε περίπτωση διάσπασης ή εισφοράς κλάδου	446
445. Προβλέψεις επισφαλών απαιτήσεων που έχουν σχηματισθεί στα φορολογικά έτη 2010, 2011, 2012 και 2013	447
446. Διατάξεις άρθρου 31 παρ. 1 περ. θ' ν. 2238/1994, όπως ίσχυαν και ισχύουν για τις σχηματισθείσες προβλέψεις	448
447. Απόσβεση επισφαλών απαιτήσεων για δαπάνες που πραγματοποιούνται από διαχειριστικές περιόδους που αρχίζουν από 1.1.2005 & μετά	450
448. Ποσοστό πρόβλεψης 0,5%	450
449. Ποσοστό πρόβλεψης 1% από λιανικές πωλήσεις διαρκών καταναλωτικών αγαθών με πίστωση.....	451
450. Ποσοστό πρόβλεψης 1% σε ορισμένες επιχειρήσεις	451
451. Το ποσό των προβλέψεων δεν μπορεί να υπερβεί το 30% του λογ. «Πελάτες»	451
452. Λογιστικός χειρισμός πρόβλεψης	452
453. Γνωστοποίηση στους διαγραφέντες πελάτες. Συγκεντρωτική κατάσταση στη ΔΟΥ	452
454. Ο χαρακτηρισμός και η διαγραφή των πελατών ως επισφαλών κρίνεται από την επιχείρηση	452
455. Ανώτατο ποσό πρόβλεψης. Εξαίρεση	453
456. Σε περίπτωση φορολόγησης του υπολοίπου του λογαριασμού «Προβλέψεις για επισφαλείς απαιτήσεις» βεβαιώνεται και προκαταβολή φόρου εισοδήματος.....	454
457. Προβλέψεις για απόσβεση επισφαλών απαιτήσεων με το άρθρο 31§1θ' του ν. 2238/1994 και δικαιολογητικά για αναγνώριση των αποσβέσεων των επισφαλών απαιτήσεων των επιχειρήσεων	454
458. Οι Ανώνυμες Χρηματιστηριακές Εταιρείες Παροχής Επενδυτικών Υπηρεσιών σχηματίζουν πρόβλεψη για την απόσβεση των επισφαλών απαιτήσεών τους	456

Θέμα	Σελίδα
459. Λοιπά θέματα αποσβέσεων επισφαλών απαιτήσεων	456
460. Φορολογικός χειρισμός του υπόλοιπου του λογαριασμού «Προβλέψεις για επισφαλείς απαιτήσεις» που σχηματίστηκε με βάση τις προϊσχύσασες διατάξεις του ν. 2238/1994	458
461. Καταργήθηκε η έκπτωση ποσοστού με κλίμακα για τις πραγματοποιούμενες πωλήσεις των πρακτόρων παιχνιδιών πρόγνωσης της Ο.Π.Α.Π. ΑΕ.....	459
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΡΙΑΚΟΣΤΟ ΤΕΤΑΡΤΟ: ΖΗΜΙΕΣ ΕΚΠΙΠΤΟΜΕΝΕΣ ΚΑΙ ΜΗ	
462. Μεταφορά ζημιών (Άρθρο 27 ν. 4172/2013 (διατάξεις)	461
463. Πεδίο εφαρμογής σε φυσικά και νομικά πρόσωπα ανεξαρτήτως κατηγορίας βιβλίων.....	465
464. Φυσικά πρόσωπα που ασκούν επιχειρηματική δραστηριότητα. Οι ζημιές συμψηφίζονται μόνο με μελλοντικά κέρδη	465
465. Χρόνος μεταφοράς ζημίας	465
466. Φορολογική μεταχείριση χρεωστικής διαφοράς (ζημίας) λόγω ανταλλαγής ομολόγων (PSI)	465
467. Χρεωστική διαφορά από την ανταλλαγή ΟΕΔ κατ' εφαρμογή του προγράμματος συμμετοχής στην αναδιάρθρωση του Ελληνικού χρέους (PSI).....	467
468. Αναγνωρίζεται η ζημιά που προκύπτει σε βάρος επιχείρησης λόγω εκχώρησης απαιτήσεών της.....	468
469. Φορολογική μεταχείριση χρεωστικής διαφοράς (ζημίας) λόγω διαγραφής χρεών οφειλετών στο πλαίσιο του ν. 4307/2014 όπως ίσχυσε μέχρι 31.12.2015	469
470. Χρεωστική διαφορά λόγω πιστωτικού κινδύνου που προκύπτει για τράπεζες, εταιρείες leasing και εταιρείες factoring από τη διαγραφή χρεών οφειλετών τους, την πώληση ή την εισφορά δανείων ή πιστώσεων	470
471. Ζημιά που προκύπτει σε βάρος επιχείρησης από την εκκαθάριση εταιρείας στην οποία συμμετέχει, καθώς και λόγω μείωσης μετοχικού κεφαλαίου της τελευταίας.....	472
472. Ζημιά που προκύπτει για επιχείρηση από την εκκαθάριση εταιρείας στην οποία συμμετέχει.....	473
473. Ζημιά από την εκκαθάριση αλλοδαπής εταιρείας	474
474. Ζημιά που προκύπτει σε βάρος επιχείρησης από την επιστροφή και ακύρωση μέρους των μετοχών ΑΕ	474
475. Ζημιά από τη μεταβίβαση εταιρικών ομολόγων του ν. 3156/2003	475
476. Ζημιά που προκύπτει από την αποτίμηση τίτλων, χρεογράφων, υποχρεώσεων, κ.λπ.....	475
477. Προσδιορισμός της υπεραξίας από την μεταβίβαση τίτλων από τα νομικά πρόσωπα και τις νομικές οντότητες που τηρούν διπλογραφικά βιβλία	475
478. Συναλλαγματικές διαφορές που προκύπτουν από την αποτίμηση και τον διακανονισμό απαιτήσεων και υποχρεώσεων σε ξένο νόμισμα, μετά την έναρξη ισχύος του ν. 4172/2013	476

Θέμα	Σελίδα
479. Ζημιές από την αποτίμηση αποθεμάτων.....	477
480. Αναγνώριση ζημιάς από καταστροφή αγαθών. Δεν προβλέπεται ειδικό δικαιολογητικό. Ο έλεγχος και τα δικαστήρια ουσίας οφείλουν να συνεκτιμήσουν το σύνολο των αποδεικτικών στοιχείων	478
481. Χορήγηση εκπτώσεων που αντιπροσωπεύουν αποζημιώσεις για απο- κατάσταση ζημιάς λόγω αστοχίας υλικού πρέπει να προκύπτουν τα πρόσωπα που έλαβαν τις εκπτώσεις- αποζημιώσεις	480
482. Οδηγίες που έχουν δοθεί για τον τρόπο συμπλήρωσης των κωδικών της δήλωσης φορολογίας Νομικών Προσώπων σχετικά με την τη διαγραφή χρεών οφειλετών τους.....	484
483. Εφαρμογή των διατάξεων των άρθρων 27§3 και 27Α του ν. 4172/2013, κατά την απόσχιση κλάδου τραπεζικής δραστηριότητας με απορρόφηση από υφιστάμενο πιστωτικό ίδρυμα ή σύσταση νέου πιστωτικού ιδρύματος με τις διατάξεις του ν. 4601/2019 και του άρθρου 16 του ν. 2515/1997, όπως ισχύουν.....	484
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΡΙΑΚΟΣΤΟ ΠΕΜΠΤΟ: ΑΝΑΒΑΛΛΟΜΕΝΗ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΗ ΑΠΑΙΤΗΣΗ	
484. Αναβαλλόμενη Φορολογική Απαίτηση. Άρθρο 27Α ν. 4172/13 (διατάξεις)	485
485. Εφαρμογή των διατάξεων των άρθρων 27§3 και 27Α του ν. 4172/2013, κατά την απόσχιση κλάδου τραπεζικής δραστηριότητας με απορρόφηση από υφιστάμενο πιστωτικό ίδρυμα ή σύσταση νέου πιστωτικού ιδρύματος με τις διατάξεις του ν. 4601/2019 και του άρθρου 16 του ν. 2515/1997, όπως ισχύουν.....	498
486. Οδηγίες που έχουν δοθεί για τον τρόπο συμπλήρωσης των κωδικών της δήλωσης φορολογίας Νομικών Προσώπων (έντυπο Ν) σχετικά με την αναβαλλόμενη φορολογία του άρθρου 27Α του ΚΦΕ	501
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΡΙΑΚΟΣΤΟ ΕΚΤΟ: ΑΠΟΤΙΜΗΣΗ ΑΠΟΘΕΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΗΜΙΚΑΤΕΡΓΑΣΜΕΝΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ	
487. Αποτίμηση αποθεμάτων και ημικατεργασμένων προϊόντων. Άρθρο 25 ν. 4172/2013 (διατάξεις)	503
488. Αποτίμηση απογραφής. Αλλαγή μεθόδου. Χρονικός περιορισμός	504
489. Ζημιές από την αποτίμηση αποθεμάτων.....	504
490. Αποτίμηση (επιμέτρηση) αποθεμάτων σύμφωνα με τα ΕΛΠ	504
491. Καθαρή ρευστοποιήσιμη αξία.....	505
492. Τι νοούνται ως αποθέματα κατά τα Ελληνικά Λογιστικά Πρότυπα	505
493. Μέθοδοι αποτίμησης και κανόνες λογιστικής σχετικά με τα αποθέματα	506
Ευρετήριο αποφάσεων Σ.τ.Ε και Γνωμοδοτήσεων Ν.Σ.Κ.	507
Αναλυτικό Αλφαβητικό Ευρετήριο	513
Βιογραφικά	534

ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΟ ΜΕΡΟΣ

1. ΓΕΝΙΚΗ ΠΟΡΕΙΑ ΕΚΔΟΣΗΣ ΤΟΥ ΒΙΒΛΙΟΥ ΔΑΠΑΝΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

Για πρώτη φορά το 1997 εκδώσαμε το πρώτο βιβλίο με τίτλο **ΔΑΠΑΝΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΚΑΙ ΚΥΡΟΣ ΒΙΒΛΙΩΝ**.

Για πρώτη φορά τότε στην ελληνική φορολογική βιβλιογραφία εκδόθηκε βιβλίο εξειδικευμένο με αντικείμενο τις δαπάνες των επιχειρήσεων (Λογιστικές διαφορές) που αναγνωρίζονταν ή δεν αναγνωρίζονταν φορολογικά ή με τι προϋποθέσεις μπορούσε να γίνει η αναγνώριση αυτών.

Το 2001 εκδώσαμε σε δεύτερη έκδοση το βιβλίο αυτό επικαιροποιημένο και εμπλουτισμένο με νέα θέματα νομολογία δικαστική και διοικητική.

Το 2006 προχωρήσαμε στην τρίτη έκδοση του ίδιου αντικείμενου και με τίτλο **ΔΑΠΑΝΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΑΝΑΛΥΣΗ ΕΡΜΗΝΕΙΑ** το οποίο χρησιμοποιήθηκε και χρησιμοποιείται ως εργαλείο από ελεγκτές, λογιστές και επιχειρήσεις για ελεγχόμενες χρήσεις μέχρι και την διαχειριστική χρήση 2013.

Όπως είναι γνωστό από 1.1.2014 εισήχθη ο νέος ΚΦΕ (Ν. 4172/2013) ο οποίος εισήγαγε άλλη δομή στην αναγνώριση ή μη των δαπανών. Το αντικείμενο αυτό καλύψαμε αρχικά με την έκδοση του βιβλίου μας με γενική Ανάλυση Ερμηνεία του συνόλου των διατάξεων της Φορολογίας Εισοδήματος.

Αποφασίσαμε να προχωρήσουμε στην τέταρτη έκδοση του βιβλίου μας ΔΑΠΑΝΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΑΝΑΛΥΣΗ ΕΡΜΗΝΕΙΑ για να καλύψουμε με μεγαλύτερη λεπτομέρεια και εξειδίκευση το αντικείμενο αυτό στο περιβάλλον του νέου ΚΦΕ.

2. ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΟ ΜΕΡΟΣ ΣΤΟ ΝΕΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΤΩΝ ΔΑΠΑΝΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

2.1. Προσδιορισμός κερδών από επιχειρηματική δραστηριότητα

Με το νέο ΚΦΕ από 1.1.2014 ενοποιήθηκαν όλες οι παλιές πηγές εισοδήματος, που αφορούσαν επιχειρήσεις, σε μια κατηγορία ονομαζόμενη εισόδημα από επιχειρηματική δραστηριότητα είτε τα έσοδα προέρχονται από εμπορική ή βιοτεχνική ή βιομηχανική δραστηριότητα ή γεωργική – αγροτική δραστηριότητα ή από ελευθέρια επαγγέλματα και κάθε είδους προσφορά υπηρεσιών, είτε πρόκειται για ατομικές επιχειρήσεις είτε για ελεύθερους επαγγελματίες, είτε νομικά πρόσωπα ή εν γένει νομικές οντότητες.

Το εισόδημα των νομικών προσώπων και νομικών οντοτήτων θεωρείται σε κάθε περίπτωση ότι προέρχεται από επιχειρηματική δραστηριότητα.

Με τον νέο ΚΦΕ καταργήθηκαν όλες οι διατάξεις τεκμαρτού προσδιορισμού κερδών και όλα τα εισοδήματα από επιχειρηματική δραστηριότητα **φορολογούνται λογιστικά, δηλαδή έσοδα μείον έξοδα**.

Όλες οι επιχειρήσεις φορολογούνται στο λογιστικό τους αποτέλεσμα, δηλαδή Έσοδα μείον Έξοδα, ανεξαρτήτως εάν τηρούν απλογραφικά ή διπλογραφικά βιβλία ή ακόμα και εάν απαλλάσσονται της υποχρέωση τήρησης βιβλίων και στοιχείων κατά τα οριζόμενα στα ΕΛΠ. Στην τελευταία περίπτωση το αποτέλεσμα προκύπτει από τα στοιχεία που εκδίδουν οι τρίτοι που συναλλάσσονται μαζί τους.

Το ίδιο ισχύει (λογιστικός προσδιορισμός) ανεξάρτητα εάν ο φορέας του εισοδήματος από επιχειρηματική δραστηριότητα λειτουργεί ως ατομική επιχείρηση ή με

εταιρική μορφή. Δηλαδή όλες οι ατομικές επιχειρήσεις και όλα τα νομικά πρόσωπα ή νομικές οντότητες φορολογούνται λογιστικά.

Ως κέρδος από επιχειρηματική δραστηριότητα θεωρείται το σύνολο των εσόδων από τις επιχειρηματικές συναλλαγές μετά την αφαίρεση των επιχειρηματικών δαπανών, των αποσβέσεων και των προβλέψεων για επισφαλείς απαιτήσεις.

Στα έσοδα από τις επιχειρηματικές συναλλαγές περιλαμβάνονται και τα έσοδα από την πώληση των στοιχείων του ενεργητικού της επιχείρησης, καθώς και το προϊόν της εκκαθάρισης της, όπως αυτά προκύπτουν στη διάρκεια του φορολογικού έτους.

Ειδικά, για τον προσδιορισμό του εισοδήματος από αγροτική επιχειρηματική δραστηριότητα στα έσοδα από επιχειρηματικές συναλλαγές περιλαμβάνονται τα έσοδα από την παραγωγή γεωργικών, πτηνοτροφικών, κτηνοτροφικών, δασοκομικών, υλοτομικών και αλιευτικών προϊόντων.

Το κέρδος από επιχειρηματική δραστηριότητα προσδιορίζεται για κάθε φορολογικό έτος με βάση το λογαριασμό αποτελεσμάτων χρήσης ο οποίος συντάσσεται σύμφωνα με τα λογιστικά πρότυπα που προβλέπονται στην ελληνική νομοθεσία. Βλέπε βιβλίο μας **ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΛΟΓΙΣΤΙΚΑ ΠΡΟΤΥΠΑ ΑΝΑΛΥΣΗ ΕΡΜΗΝΕΙΑ** Δημ. Πάρη και Γιάννη Σταματόπουλου.

Σε περίπτωση που η επιχείρηση εφαρμόζει Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα, το κέρδος προσδιορίζεται αποκλειστικά σύμφωνα με τον πίνακα φορολογικών αποτελεσμάτων χρήσης.

Για τους σκοπούς του ΚΦΕ ως «επιχειρηματική συναλλαγή» θεωρείται και κάθε μεμονωμένη πράξη με την οποία πραγματοποιείται συναλλαγή ή και η συστηματική διενέργεια πράξεων στην οικονομική αγορά με σκοπό την επίτευξη κέρδους (άρθρο 21§§1-3 του ν. 4172/2013). **Ανάλυση Ερμηνεία** του συνόλου των διατάξεων του ΚΦΕ, βλέπε στο βιβλίο μας **ΦΟΡΟΛΟΓΙΑ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ ΦΥΣΙΚΩΝ ΚΑΙ ΝΟΜΙΚΩΝ ΠΡΟΣΩΠΩΝ**.

2.2. Διατάξεις ΚΦΕ που αναφέρονται σε δαπάνες επιχειρήσεων

Άρθρο 22. «Εκπιπτόμενες επιχειρηματικές δαπάνες»

Άρθρο 22Α. «Δαπάνες Επιστημονικής και Τεχνολογικής Έρευνας»

Άρθρο 23. «Μη εκπιπτόμενες επιχειρηματικές δαπάνες»

Άρθρο 24. «Φορολογικές αποσβέσεις»

Άρθρο 25. «Αποτίμηση αποθεμάτων και ημικατεργασμένων προϊόντων»

Άρθρο 26. «Επισφαλείς απαιτήσεις»

Άρθρο 27. «Μεταφορά ζημιών»

Άρθρο 27Α «Αναβαλλόμενη Φορολογική Απαίτηση»

Άρθρο 48. «Απαλλαγή ενδοομιλικών μερισμάτων»

Άρθρο 49. «Υποκεφαλαιοδότηση»

Άρθρο 50. «Ενδοομιλικές συναλλαγές»

Άρθρο 65. «Κράτη μη συνεργάσιμα στο φορολογικό τομέα και κράτη με προνομιακό φορολογικό καθεστώς»

Τα προαναφερόμενα άρθρα εφαρμόζονται για όλους τους φορολογούμενους είτε ασκούν την επιχειρηματική δραστηριότητα ατομικών είτε ως νομικά πρόσωπα ή νομικές οντότητες, είτε τηρούν διπλογραφικά είτε απλογραφικά βιβλία.

2.3. Γενικές προϋποθέσεις αναγνώρισης δαπανών ως εισαγωγικό σημείωμα

Ο νέος ΚΦΕ - ν. 4172/2013 - και συγκεκριμένα τα άρθρα 22, 22Α, 23, 24, 25, 26, 27, 27Α, 48, 49, 50, 65 ρυθμίζουν θέματα αναγνώρισης δαπανών και θέτουν συγκεκριμένες προϋποθέσεις και κριτήρια. Τα άρθρα αυτά ρυθμίζουν αντίστοιχα θέματα που ρύθμιζε κυρίως το άρθρο 31 του προηγούμενου ΚΦΕ (ν. 2238/1994) και τα ειδικότερα άρθρα 39, 51Α, 51Β αυτού.

Οι δαπάνες που δεν αναγνωρίζονται αναφέρονται περιοριστικά στο άρθρο 23 του ν. 4172/2013. Τα άλλα αναφερόμενα ως άνω άρθρα ρυθμίζουν ειδικές κατηγορίες δαπανών.

Οι προϋποθέσεις αναγνώρισης των δαπανών τίθενται, από φορολογικές περιόδους που αρχίζουν από 1.1.2014, στο άρθρο 22 του ν. 4172/2013. Ως γενικός κανόνας τίθεται η έκπτωση των επιχειρηματικών δαπανών, εφόσον πραγματοποιούνται προς το συμφέρον της επιχείρησης και πληρούν τα υπόλοιπα κριτήρια που τίθενται στο ως άνω άρθρο, ενώ συγχρόνως οι δαπάνες να μην εμπίπτουν στον περιοριστικά αναφερόμενο κατάλογο των μη εκπιπτόμενων δαπανών του άρθρου 23 και της παραγράφου 4 του άρθρου 48 του ιδίου νόμου.

Θα λέγαμε ότι είναι ίδιες οι προϋποθέσεις επί της ουσίας με τον προηγούμενο ΚΦΕ και για να αναγνωρίζονται οι δαπάνες πρέπει:

α) Να πραγματοποιούνται προς το συμφέρον της επιχείρησης ή κατά τις συνήθεις εμπορικές συναλλαγές της. Το συμφέρον της επιχείρησης δεν έχει δυνατότητα να το κρίνει ο ελεγκτής, εκτός εάν πρόκειται για καταβολές που συνιστούν ποινικό αδίκημα.

Συγκεκριμένα, στις δαπάνες της περίπτωσης αυτής εμπίπτει κάθε δαπάνη, που κρίνεται απαραίτητη από τον επιχειρηματία ή τη διοίκηση της επιχείρησης, ανεξάρτητα εάν αυτή πραγματοποιείται δυνάμει νόμιμης ή συμβατικής υποχρέωσης, για την επίτευξη του επιχειρηματικού σκοπού, την ανάπτυξη των εργασιών, τη βελτίωση της θέσης της στην αγορά, εφόσον αυτή ενεργείται στα πλαίσια της οικονομικής αποστολής της ή κατά τις συνήθεις εμπορικές συναλλαγές της και μπορεί να συμβάλλει στη δημιουργία εισοδήματος ή άλλως αποβλέπει στη διεύρυνση των εργασιών της και στην αύξηση του εισοδήματός της (ΣτΕ 2033/2012) ή στην υλοποίηση δράσεων στο πλαίσιο της εταιρικής κοινωνικής ευθύνης. Δεν επιτρέπεται, δε, στη φορολογική αρχή να ελέγχει τη σκοπιμότητα και το προσήκον μέτρο των δαπανών αυτών (ΣτΕ 2963/2013, ΣτΕ 1729/2013, ΣτΕ 1604/2011, κ.ά.), εκτός αν τούτο ορίζεται ρητά και ειδικά στο νόμο (π.χ. ενδοομιλικές συναλλαγές). Επισημαίνεται ότι ως προς τα νομικά πρόσωπα μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα ισχύουν όσα ειδικότερα αναφέρονται στην εγκ. ΠΟΛ. 1113/2015. (Σχέτ. εγκ. ΠΟΛ. 1113/2.6.2015).

β) Να αντιστοιχούν σε πραγματική συναλλαγή και η αξία της συναλλαγής δεν κρίνεται κατώτερη ή ανώτερη της αγοραίας (πραγματικής), στη βάση των στοιχείων που διαθέτει η Φορολογική Διοίκηση.

Ως προς την έννοια της πραγματικής συναλλαγής, διευκρινίζεται ότι οι δαπάνες δεν πρέπει να είναι εικονικές ή μερικώς εικονικές ή ανύπαρκτες, όπως ενδεικτικά είναι η δαπάνη που δεν έχει πραγματοποιηθεί αλλά έχει καταχωρηθεί στα τηρούμενα βιβλία ή αφορά σε συναλλαγές που δεν είναι πραγματικές ως προς το είδος ή το πρόσωπο ή την αξία αυτών.

Ως προς το ζήτημα της εικονικότητας ως προς το πρόσωπο του εκδότη φορολογικού στοιχείου, επισημαίνεται η εγκύκλιος ΠΟΛ. 1071/31.3.2015 με την οποία κοινοποιήθηκε η αριθ. 170/2014 γνωμοδότηση ΝΣΚ, σύμφωνα με την οποία ο καλόπιστος λήπτης φορολογικού στοιχείου εικονικού ως προς το πρόσωπο του εκδότη δύναται να εκπέσει τη σχετική δαπάνη από τα ακαθάριστα έσοδά του.

Επίσης, σημειώνεται ότι η ζημία που προκύπτει από την αποτίμηση τίτλων, χρεογράφων, υποχρεώσεων, κ.λπ. δεν είναι δαπάνη που αντιστοιχεί σε πραγματική συναλλαγή, αλλά η όποια δαπάνη θα προκύψει κατά τη μεταβίβαση των υπόψη τίτλων, κ.λπ. ή εξόφληση της σχετικής υποχρέωσης.

Το αν η αξία της συναλλαγής είναι ανώτερη ή κατώτερη της αγοραίας (αρχή των ίσων αποστάσεων) είναι θέμα πραγματικό. Διευκρινίζεται ότι αυτή εφαρμόζεται μόνο στην περίπτωση των ενδοομιλικών συναλλαγών, κατά τα ειδικότερα οριζόμενα στο άρθρο 50 του Κ.Φ.Ε. (Σχ.ετ. εγκ. ΠΟΛ. 1113/2015).

γ) Να εγγράφονται στα τηρούμενα βιβλία απεικόνισης των συναλλαγών της περιόδου κατά την οποία πραγματοποιούνται και

δ) Να αποδεικνύονται με κατάλληλα δικαιολογητικά.

Διευκρινίζεται ότι η έννοια των δικαιολογητικών είναι ευρύτερη των φορολογικών στοιχείων και περιλαμβάνει κάθε πρόσφορο δικαιολογητικό, όπως ενδεικτικά, στοιχεία που προβλέπονται από τις διατάξεις του ν. 4308/2014 (Ε.Λ.Π.), δημόσια ή ιδιωτικά έγγραφα, απολογιστικά στοιχεία (π.χ. αποσβέσεις), δήλωση στην περίπτωση ιδιοχρησιμοποίησης, κ.λπ. Ειδικά στην περίπτωση απώλειας των πρωτότυπων φορολογικών στοιχείων, θα λαμβάνονται υπόψη και επικυρωμένα φωτοαντίγραφα των στοιχείων αυτών από τον εκδότη τους.

Σημειώνεται ότι εφόσον πρόκειται για επιχείρηση η οποία σύμφωνα με τις διατάξεις του ν. 4308/2014 (ΕΛΠ) δεν έχει υποχρέωση τήρησης βιβλίων, οι δαπάνες εκπίπτουν από τα ακαθάριστα έσοδά της, εφόσον συντρέχουν οι λοιπές αναφερόμενες πιο πάνω προϋποθέσεις, πλην αυτής της εγγραφής στα τηρούμενα βιβλία (π.χ. αγρότες που δεν τηρούν βιβλία, απαλλαγή από την τήρηση βιβλίων σύμφωνα με την ΠΟΛ. 1007/9.1.2015 Απόφαση ΓΓΔΕ, απαλλαγή σύμφωνα με το άρθρο 39 των ΕΛΠ). (Σχ.ετ. εγκ. ΠΟΛ. 1113/2015).

ε) Ως γενική προϋπόθεση θεωρούμε, αν και αναφέρεται στο άρθρο 23 περ. β' του ΚΦΕ, την εξόφληση των δαπανών μέσω τραπεζής ή με επιταγές. Αναλυτικότερα:

Δεν αναγνωρίζεται κάθε είδους δαπάνη που αφορά σε αγορά αγαθών ή λήψη υπηρεσιών αξίας άνω των πεντακοσίων (500) ευρώ, εφόσον η τμηματική ή ολική εξόφληση δεν έγινε με τη χρήση τραπεζικού μέσου πληρωμής.

Δηλαδή από φορολογικές περιόδους που αρχίζουν από 1.1.2014, αλλάζει από τη φορολογία εισοδήματος το όριο των 3.000 ευρώ που έθετε ο ΚΦΑΣ και ο ΚΒΣ για εξόφληση μέσω τραπεζής ή με επιταγές και τίθεται διαφορετική και η αυστηρή προϋπόθεση της απώλειας της δαπάνης εάν για αγορά αγαθών ή λήψη υπηρεσιών άνω των 500 ευρώ, εξοφληθεί τοις μετρητοίς.

Από την διάταξη αυτή προκύπτει ως απαραίτητη λογιστική εργασία η συσχέτιση κάθε τέτοιας δαπάνης - τιμολογίου με τον τρόπο εξόφλησής της. Αυτό θα πρέπει να γίνεται είτε τηρείται βιβλίο εσόδων – εξόδων, είτε τηρούνται λογιστικά βιβλία.

Δεν τίθεται ως προϋπόθεση να έχει εξοφληθεί το τιμολόγιο άνω των 500 ευρώ στο τέλος της χρήσης, αλλά εάν έχει εξοφληθεί αυτό να έχει πραγματοποιηθεί με κατάθεση στο λογαριασμό του προμηθευτή στην τράπεζα ή με μεταφορά ή με επιταγή. Το οφειλόμενο ποσό δεν απορρίπτεται, αντίθετα απορρίπτεται η δαπάνη άνω των 500 ευρώ εάν έχει εξοφληθεί τοις μετρητοίς.

Αναφορικά με το χρόνο έκπτωσης, αυτές εκπίπτουν από τα ακαθάριστα έσοδα του φορολογικού έτους το οποίο αφορούν, με την επιφύλαξη των διατάξεων του άρθρου 23 (π.χ. χρόνος έκπτωσης ασφαλιστικών εισφορών, κ.λπ.). Οι δαπάνες των οποίων τα δικαιολογητικά εκδίδονται ή λαμβάνονται έως την ημερομηνία κλεισίματος του ισολογισμού και αφορούν την κλειόμενη χρήση, εκπίπτουν και αυτές από τα ακαθάριστα έσοδα του έτους που αφορούν.

3. ΕΠΙΓΡΑΜΜΑΤΙΚΑ ΑΛΛΑΓΕΣ ΠΟΥ ΕΧΟΥΝ ΕΠΕΛΘΕΙ ΜΕ ΤΙΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΤΟΥ ΝΕΟΥ ΚΦΕ (Ν. 4172/2013) ΠΟΥ ΕΦΑΡΜΟΖΕΤΑΙ ΑΠΟ 1.1.2014 ΣΕ ΣΥΓΚΡΙΣΗ ΜΕ ΤΟΝ ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΟ ΚΦΕ (Ν.2238/1994) ΠΟΥ ΙΣΧΥΣΕ ΜΕΧΡΙ 31.12.2013:

3.1. Από 1.1.2014 οι μισθοί αναγνωρίζονται έστω και εάν δεν έχουν καταβληθεί οι ασφαλιστικές εισφορές. **Αντίθετα δεν αναγνωρίζονται οι μη καταβληθείσες ασφαλιστικές εισφορές** (άρθρο 23 περ. γ' ΚΦΕ).

3.2. Στον νέο ΚΦΕ (ν. 4172/13), από 1.1.2014, **δεν ορίζεται ως ρητή προϋπόθεση αναγνώρισης των διαφημιστικών δαπανών** η απόδειξη της καταβολής του Δημοτικού Τέλους Διαφημίσεων, πλην όμως αυτό ορίζεται από τις διατάξεις της περ. δ' της κατηγορίας Δ' της παρ. 1 του άρθρου 15 του Β.Δ. 24.9/20.10.1958, όπως τροποποιήθηκε και ισχύει.

3.3. Δεν εκπίπτουν ως δαπάνη της επιχείρησης ο φόρος εισοδήματος, συμπεριλαμβανομένων του τέλους επιτηδεύματος και των έκτακτων εισφορών, που επιβάλλεται για τα κέρδη από επιχειρηματική δραστηριότητα, σύμφωνα με τον Κ.Φ.Ε., καθώς και ο Φόρος Προστιθέμενης Αξίας (Φ.Π.Α.) που αναλογεί σε μη εκπιπτόμενες δαπάνες, εφόσον δεν είναι εκπεστέος ως Φ.Π.Α. εισροών.

Διαπιστώνουμε δηλαδή, ότι εκπίπτουν πλέον οι φόροι ακινήτων που επιβαρύνουν την επιχείρηση.

3.4. Η ρύθμιση περί μη αναγνώρισης του μισθού του λογιστή, αν δεν υπογράψει τη δήλωση φορολογίας εισοδήματος (ΚΦΕ, άρθρο 31, παρ. 11 ν. 2238/1994), δεν υπάρχει στις νέες διατάξεις.

3.5. Επιπλέον, σημειώνουμε ότι από 1.1.2014 με το άρθρο 12§2 περ. δ' του ΚΦΕ, εισόδημα από μισθωτές υπηρεσίες θεωρείται και η αμοιβή που λαμβάνει **ο διευθυντής ή μέλος του ΔΣ εταιρείας ή κάθε άλλου νομικού προσώπου ή νομικής οντότητας.**

3.6. Από χρήσεις που αρχίζουν από 1.1.2014 και στη συνέχεια από 1.1.2016 αλλάζει σημαντικά το θέμα των δαπανών των αυτοκινήτων. Στο άρθρο 23 του ν. 4172/2013, που τίθενται οι μη εκπιπτόμενες δαπάνες, δεν έχουν τεθεί περιορισμοί και θα ισχύουν μόνο οι γενικές αρχές αναγνώρισης των δαπανών που αναφέρονται στο άρθρο 22.

Έχει τεθεί διάταξη στο άρθρο 13 παρ. 2 του ΚΦΕ με την οποία ορίζεται ότι, από 1.1.2016 η αξία της παραχώρησης ενός οχήματος σε εργαζόμενο ή εταίρο ή μέτοχο από ένα φυσικό ή νομικό πρόσωπο ή νομική οντότητα, για οποιοδήποτε χρονικό διά-

στημα εντός του φορολογικού έτους, υπολογίζεται ως ποσοστό της Λιανικής Τιμής Προ Φόρων (ΛΤΠΦ) του οχήματος. Για το χρονικό διάστημα από 1.1.2014 έως 31.12.2015 εάν ένα αυτοκίνητο είχε παραχωρηθεί σε εργαζόμενο ή εταίρο ή μέτοχο, το 30% των εν γένει δαπανών αυτού λογιζόταν ως μισθός του προσώπου που το χρησιμοποιούσε. Βλέπε στην ανάλυση των θεμάτων αυτών.

3.7. Σημειώνουμε, ότι με τον νέο ΚΦΕ από 1.1.2014, δεν γίνεται καμιά αναφορά σε δωρεές, ούτε τίθενται ειδικές προϋποθέσεις αναγνώρισης αυτών. Η άποψη μας είναι ότι απαιτείται γενική ρύθμιση και να τίθενται οι προϋποθέσεις και οι περιορισμοί σχετικά με τις δωρεές. Διαφορετικά με τις γενικές αρχές του άρθρου 22, θα αμφισβητούνται οι δωρεές ότι δεν γίνονται για το συμφέρον της επιχείρησης, αλλά για άλλους γενικότερους λόγους. Το ίδιο ισχύει και για την αξία των ιατρικών μηχανημάτων και των ασθενοφόρων αυτοκινήτων, που μεταβιβάζονται λόγω δωρεάς.

Τονίζουμε όμως ότι την εγκύκλιο όμως ΠΟΛ. 1113/2.6.2015 ορίστηκε γενικά ότι αναγνωρίζονται ως δαπάνες για το συμφέρον της επιχείρησης και οι δαπάνες που έχουν πραγματοποιηθεί για την υλοποίηση δράσεων στο πλαίσιο της εταιρικής κοινωνικής ευθύνης.

3.8. Από φορολογικές περιόδους που αρχίζουν από 1.1.2014, με το άρθρο 23 του ΚΦΕ, δεν εκπίπτουν τόκοι από δάνεια που λαμβάνει η επιχείρηση από τρίτους, **εκτός από τα τραπεζικά δάνεια/διατραπεζικά δάνεια/ομολογιακά δάνεια που εκδίδουν Α.Ε. και τα χρεωστικά ομόλογα** που εκδίδουν πιστωτικοί συνεταιρισμοί, κατά το μέτρο που υπερβαίνουν τους τόκους που θα προέκυπταν εάν το επιτόκιο ήταν ίσο με το επιτόκιο των δανείων αλληλόχρεων λογαριασμών προς μη χρηματοπιστωτικές επιχειρήσεις, όπως αυτό αναφέρεται στο στατιστικό δελτίο οικονομικής συγκυρίας της Τράπεζας της Ελλάδος για την πλησιέστερη χρονική περίοδο πριν την ημερομηνία δανεισμού.

Οι τόκοι των τραπεζικών δανείων εκπίπτουν χωρίς ιδιαίτερες προϋποθέσεις.

Επιπλέον για τις δαπάνες τόκων, σημειώνουμε ότι πρέπει να εξετάζονται συνολικά και οι διατάξεις που αναφέρονται στην υποκεφαλαιοδότηση του άρθρου 49 του ΚΦΕ.

3.9. Πρόστιμα, ποινές, προσαυξήσεις: Εξακολουθεί να ισχύει και με το νέο ΚΦΕ και συγκεκριμένα με το άρθρο 23 όπου στην περ. ε' και στην περ. στ' αναφέρεται ότι δεν αναγνωρίζονται προς έκπτωση τα πρόστιμα και ποινές, περιλαμβανομένων των προσαυξήσεων, καθώς και η παροχή ή λήψη αμοιβών σε χρήμα ή είδος που συνιστούν ποινικό αδίκημα.

3.10. Τόκοι στεγαστικών επιχειρήσης. Ότι ίσχυε, ισχύει και με το νέο ΚΦΕ, δεδομένου ότι πρόκειται για δαπάνη που έχει πραγματοποιηθεί για το συμφέρον της επιχείρησης. Άρθρο 22 ΚΦΕ.

3.11. Τα ασφάλιστρα που καταβάλλονται από τον εργοδότη για την ιατροφαρμακευτική και νοσοκομειακή κάλυψη του υπαλληλικού του προσωπικού ή για την κάλυψη του κινδύνου ζωής ή ανικανότητάς του στο πλαίσιο ασφαλιστηρίου συμβολαίου, **μέχρι του ποσού των χιλίων πεντακοσίων (1.500) ευρώ ετησίως** ανά εργαζόμενο. Το ποσό της έκπτωσης αυτής δεν μπορεί να υπερβεί για καθέναν από τους ασφαλιζόμενους τα χίλια πεντακόσια (1.500) ευρώ. Εάν το ασφάλιστρο είναι μεγαλύτερο των 1.500 ευρώ, τότε το υπερβάλλον θεωρείται μισθός του υπαλλήλου (άρθρο 14 ΚΦΕ).

Σε σχέση με τις προηγούμενες διατάξεις, παρατηρούμε ότι εκτός της μεταφοράς των διατάξεων από την αναγνώριση των δαπανών στο άρθρο 14 που ρυθμίζει «**τι εξαιρείται και δεν λογίζεται ως μισθός**», παρατηρούμε ότι στην προηγούμενη περίπτωση, δεν συμπεριλαμβάνεται η ασφάλιση για χορήγηση εφάπαξ ποσού ή περιοδικά καταβαλλόμενης παροχής σε χρήμα μετά το χρόνο της πρόωρης ή κανονικής συνταξιοδότησης του ανωτέρω προσωπικού, **για το οποίο έχει προστεθεί νέα περίπτωση στις εξαιρέσεις φορολογίας ως εξής:** «Τα ασφάλιστρα που καταβάλλονται από τον εργαζόμενο ή τον εργοδότη για λογαριασμό του εργαζομένου στο πλαίσιο ομαδικών ασφαλιστηρίων **συνταξιοδοτικών συμβολαίων**.»

3.12. Δεν υπάρχει πλέον διάταξη για υπολογισμό τεκμαρτής απογραφής (10% επί των αγορών), για τους απαλλασσόμενους απογραφής. Για την 31.12.2013 εφαρμόζονται οι προηγούμενες διατάξεις.

3.13. Δεν υπάρχει η ρύθμιση για μη αναγνώριση ως δαπάνης της αναπόσβεστης αξίας **κατεδαφισθέντων κτιρίων** της επιχείρησης.

3.14. Καταργήθηκε η πρόβλεψη κατά τον υπολογισμό των καθαρών κερδών των επιχειρήσεων που εκμεταλλεύονται επιβατικά αυτοκίνητα δημόσιας χρήσης (ΤΑΞΙ) να επιτρέπεται για την κάλυψη επισφαλών απαιτήσεων πελατών τους να ενεργείται έκπτωση δύο τοις εκατό (2%) επί των ακαθάριστων εσόδων τους.

3.15. Καταργήθηκε η πρόβλεψη για τα τις επιχειρήσεις επαγγελματιών πρακτόρων παιχνιδιών πρόγνωσης της εταιρείας «Οργανισμός Προγνωστικών Αγώνων Ποδοσφαίρου Α.Ε.» (Ο.Π.Α.Π. Α.Ε), και της εταιρείας «ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΔΙΕΞΑΓΩΓΗΣ ΙΠΠΟΔΡΟΜΙΩΝ ΕΛΛΑΔΟΣ Α.Ε. (Ο.Δ.Ι.Ε. Α.Ε.).

3.16. Καταργήθηκε η προϋπόθεση της μη αναγνώρισης των καταβαλλομένων δικαιωμάτων, να έχει καταβληθεί ο παρακρατούμενος φόρος.

3.17. Καταργήθηκε η πρόβλεψη για αφαίρεση των ποσών (μέχρι 3.000) που καταβάλλουν εφάπαξ ή περιοδικά οι επιχειρήσεις σε άγαμα τέκνα του προσωπικού τους και μέχρι τη συμπλήρωση του εικοστού πέμπτου έτους της ηλικίας τους, λόγω θανάτου του γονέα - εργαζομένου και με την προϋπόθεση ότι αυτός επήλθε λόγω σεισμού ή άλλου λόγου ανώτερης βίας, κατά τη διάρκεια της εργασίας του θανόντος και εντός των εγκαταστάσεων της επιχείρησης.

5. ΤΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ ΣΤΑ ΟΠΟΙΑ ΑΝΑΛΥΟΥΝΤΑΙ ΟΙ ΔΑΠΑΝΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΕΙΝΑΙ 34 ΚΑΙ ΕΧΟΥΝ ΩΣ ΑΚΟΛΟΥΘΩΣ:

- 1.** Προσδιορισμός κερδών από επιχειρηματική δραστηριότηταΘέματα **1-29**
- 2.** Εκπιπόμενες και μη επιχειρηματικές δαπάνεςΘέματα **30-35**
- 3.** Δαπάνες - Γενικές αρχέςΘέματα **36-46**
- 4.** Περιπτώσεις παραγωγικών ή μη δαπανών που πραγματοποιούνται προς το συμφέρον της επιχείρησης ή κατά τις συνήθεις συναλλαγές τηςΘέματα **47-63**
- 5.** Δαπάνες που αντιστοιχούν σε πραγματική συναλλαγή και η αξία της συναλλαγής δεν κρίνεται κατώτερη ή ανώτερη της αγοραίας. Εικονικά - Πλαστά στοιχεία. Καλόπιστοι αγοραστέςΘέματα **64-73**
- 6.** Οι δαπάνες εγγράφονται στα τηρούμενα βιβλία της περιόδου κατά την οποία πραγματοποιούνταιΘέματα **74-77**

7. Οι δαπάνες πρέπει να αποδεικνύονται με κατάλληλα δικαιολογητικά δαπανών.....	Θέματα 78-97
8. Έξοδα μισθοδοσίας προσωπικού. Μισθοί, αμοιβές μελών ΔΣ και εταίρων	Θέματα 98-117
9. Παροχές σε είδος που εκπίπτουν από τα ακαθάριστα έσοδα των επιχειρήσεων	Θέματα 118-146
10. Ασφαλιστικές εισφορές.....	Θέματα 147-158
11. Ασφάλιστρα	Θέματα 159-165
12. Φόροι	Θέματα 166-197
13. Τόκοι δανείων.....	Θέματα 198-201
14. Υποκεφαλαιοδότηση - Πλεονάζουσες δαπάνες τόκων	Θέματα 202-215α
15. Πρόστιμα, χρηματικές ποινές και προσαυξήσεις.....	Θέματα 216-222
16. Εξόφληση αγαθών και λήψη υπηρεσιών με τη χρήση τραπεζικών μέσων	Θέματα 223-240
17. Επιχειρηματικές δαπάνες που συνδέονται με τη συμμετοχή σε άλλο νομικό πρόσωπο - Προβλέψεις	Θέματα 241-243
18. Αμοιβές σε χρήμα ή είδος που συνιστούν ποινικό αδίκημα	Θέματα 244-246
19. Ιδιοχρησιμοποίηση γης και ακινήτων	Θέματα 247-250
20. Οργάνωση και διεξαγωγή ενημερωτικών ημερίδων	Θέματα 251-253
21. Δαπάνες ψυχαγωγίας και προσωπικές καταναλωτικές δαπάνες ..	Θέματα 254-261
22. Συναλλαγές με κράτος μη συνεργάσιμο ή με προνομιακό φορολογικό καθεστώς	Θέματα 262-275
23. Χρήση ηλεκτρονικού μέσου για την εξόφληση δαπανών μισθοδοσίας	Θέματα 276-277
24. Δαπάνες Εταιρικής Κοινωνικής Ευθύνης	Θέματα 278-279
25. Πολιτιστικές χορηγίες - Υποτροφίες - Χρηματικές δωρεές	Θέματα 280-283
26. Δαπάνες διαφημίσεων	Θέματα 284-318
27. Δικαιωμάτων χρήση (franchising).....	Θέματα 319-320
28. Φάρμακα. Εκπτώσεις και επιστροφές (rebate & claw back)	Θέματα 321-327
29. Διάφορες εκπιπόμενες δαπάνες	Θέματα 228-333
30. Δαπάνες επιστημονικής και τεχνολογικής έρευνας	Θέματα 334-342
31. Εκπιπόμενες δαπάνες ακίνητης περιουσίας	Θέματα 343-359
32. Φορολογικές αποσβέσεις.....	Θέματα 360-423
33. Επισφαλείς απαιτήσεις	Θέματα 424-461
34. Ζημίες εκπιπόμενες και μη.....	Θέματα 462-483
35. Αναβαλλόμενη φορολογική απαίτηση	Θέματα 484-486
36. Αποτίμηση αποθεμάτων και ημικατεργασμένων προϊόντων	Θέματα 487-493

Στην αρχή του βιβλίου έχουν τοποθετηθεί αναλυτικοί πίνακες περιεχομένων και στο τέλος αναλυτικό αλφαβητικό ευρετήριο καθώς και ευρετήριο των Αποφάσεων του Συμβουλίου της Επικρατείας και Γνωμοδοτήσεων του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους.